Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 34 (13658) | 1972 оной февралиин 10, четверг | Сэн 2 мүнгэн

НЭГЭШЬЕ ХУРЬГА ГАРЗАЛУУЛХАГҮЙ

...рин ноохотой хони олоор үсхэбэрилхэ гол шэглэлтэй ма... республикын колхоз, совхозуудта эгээн шухала, эгээн ха...үлгатай хүдэлмэри—түл абалга түлэг дундаа ябажа байна. ...рһэн январь һарада бүхыдөө 108 мянга гаран хурьгад ... Энэ хүдэлмэри түрүүлэн Ахын, Түнхэнэй, Бэшүүрэй, ...минай, Загарайн аймагуудта эхилээд, мүнөө хонёор баян ...ин, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Хэжэнгын аймагуудта за... Зэдын, Баргажанай, Хурамхаанай аймагуудай ажахы... хонидоо хурьгалуулжа үшөө хүсэд эхилээдүй.

Түл абалгын түрүүшын һара юу харуулааб гэхэдэ, респуб...икын олонхи ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, зооветеринар... мэргэжэлтэд, хонишод энэ шухала ажалые һайн бэлэдхэл...ор захалаад, эмхитэйгээр ябуулжа байнхай. Бэшүүрэй ай... ажахынууд 21 мянга гаран хурьга абаад, бүтэн бүрин, ...ар түлжүүлжэ байна. Мүн Улаан-Үдын аймагай ажахы... 8 мянга шахуу хурьга абаад, гарзагүйгөөр томо болгоно. ...Энэ түл һайнаар абажа байһан тухай мэдээсэлнүүд рес...ликын түрүү хонишодой бригадануудһаа абтана. Яруунын ...гай «Коммунизм» колхозой суута хонишон, БурАССР-эй ...овно Соведэй депутат, Ленинэй ордено Дулма Чимитовна ...ева хурьга түлжүүлхэ, ноохо хайшалха табан жэлэйнгээ ... дүрбэн жэлдэ дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаад, тэ... бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ үсэд шангаар ...ажа байна. Энэ бригадын хонишод мүнөө 425 эхэ хо... 450 гаран хурьга абаад, бултыень һайнаар томо бол... байнхай. Мүнөө 25 хонин эхирлээд байна.

...нгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой суута ...он Бутыд Гармажаповна Банзаракцаевагай отарын хо... хахадынь тоонгой хурьгалаа, олон хонидынь эхирлэнэ, ...дынь һайнаар түлжүүлэгдэнэ.

Мүн Хориин аймагай Анаагай совхозой солото хонишон ... Тагаров, Хэжэнгын совхозой эрхим хонишон Шойен ...илов болон бусад олон хонишод түл түрэсэеэ шадабари...эрхээр, нэгэшье гарзагүйгөөр томо болгожо байнхай.

...һан уялгаяа дүүргэхэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ хэрэгтэнь ..., совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хонишодто ... туһаламжа хүргэнэ, бэрхэшээлнүүдые дабан гарахадань ...а. Энэ жэлдэ олон газарта хонидой байра соо уһа нэб... баримтанууд үзэгдэнэ. Энэ түл абалгын үедэ тон аюул... байһаниинь мэдээжэ. Имэ ушарта Сэлэнгын аймагай Ле... нэрэмжэтэ колхоздо хурьгадай байра соо калориферэ ... тодхогдожо, хурьгадай байха дабхар шалатай хаалта...гдэһэн байна. Тиигэжэ байра соо хуурай, дулаан боло... хурьгад һайнаар түлжүүлэгдэнэ. Хаа хаанагүй ... һайнаар абтажа байна гэхын аргагүй. Хурьга...үхэл гарзада орохо, хонидой хурьга хаяха баримта... урдынхидаа адли үзэгдэһөөр. Январь һарада абтаһан ...дай 400-гаадынь гарзалшоо. Илангаяа Зэдын аймагай ...нуудта хурьгад гарзатай. Энэ аймагай колхоз, совхозууд...рһэн һарада оройдоо 1520 хурьгад абтаа һаа, тэдэ... 118-ниинь үхэшоо. Мүн Ахын аймагай ажахынууд бүхы ... хурьгадайнгаа 2,4 процентыень гарзалуулаад байна.

...хадаа нарай хурьгад гарзада ороноб гэхэдэ, олон га... хонишод түл абалгадаа һайса бэлдээгүй байшоо. Хото ...оо хүсэдөөр дулаалаагүй, сэбэрлээгүй, үбһэ тэжээл болон ...альна зүйлнүүдые бэлдээгүй байһанаа хонишод дээрээ ... Шалгалта хээд үзэхэдэ, Мухар-Шэбэрэй аймагай ..., «Эрдэм» совхозуудта олохон хонишодынь байраяа ду...агүй, зарим отарада хуушан шэбхэнь сэбэрлэгдэнгүй ... Хонидто минеральна зүйлнүүд дуталдана, ядахын саг... отарада тэжээлэй дабһан, нарһанай шэлбүүһэн бай... Олохон отарануудта малшадай хубиин мал хонидой тэ... хонжолсоно. Аймагай зарим ажахыда хонишодынь мүнөө ...эр социалис уялгануудаа тодорхойлоогүй байһаар. Тэрэ... хурьгадай түлэг гаража байбашье, олохон отарануудта ...шад дуталдана. Имэ ушар бусадшье аймагуудта бии.

...аруулалга, эдеэлүүлгын бирагүй байһан дээрэһээ эхэ хо... ...шэраа алдана, турана. Сэлэнгын аймагай Тельманэй ...жэтэ колхоздо, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхоз... ...рини аймагай Үдын совхоздо болон бусад ажахынуудта ...нидой туража байһаниинь элишэлэгдээ. Хээли ехэтэй хо... ...урахадаа һайса дэлгэнэнгүй түрэжэ, хурьгаяа һүөөр сад...агүй, тиигэжэ хурьгад гарзалдаг байна.

...Энэ бүхы дутагдалнууд республикын хонишодой абаһан ...алис уялгаяа бэелүүлгэдэ ехэ һаад тойбо ушаруулна. Хо... ...энэ жэлдэ ехэшье, харюусалгатайшье уялгануудые аба... байна. Байгша ондо бүхы республикаараа 100 эхэ хонин... ...ее адагынь 85 хурьга абажа томо болгохо, хурьгадые ...нь һалгааха үедэнь 20-25 килограммда хүргэхэ, хонин бү... ...3,2 килограммһаа бага бэшэ ноохо хайшалха, хониной мяха ...ые 16 мянган тоннодо хүргэжэ, гүрэндөө 15,5 мян... ...онно хониной мяха, 68,1 мянган центнер ноохо худалдаха ...то хонишод урдаа табинхай.

...Эдэ уялгануудай амжалтатайгаар дүүргэлтэ нэн түрүүн ...түрэсын һайнаар абтаһанһаа, үбэлжэлгын эмхитэйгээр үн...гэдэһэнһөө болохо байһаниинь элитэ. Тиимэһээ хурьгадаа ... һайнаар абажа, зоотехническэ эрилтын ёһоор, түрүү хо...дтой адляар харууһалжа, эдеэлүүлжэ, бултыень томо ...ко, нэгэшье хурьга гарзалуулхагүй гээшэ хонишон бүхэ...нгии хэрэг мүн.

...Энэ түл һайнаар томо болгохо арга боломжо ажахы бү... бии. Энэ жэл колхоз, совхозуудта таряа талханай ... зеленко элбэг. Имагтал бүдүүн тэжээлые жэжэлжэ хо... ...ргэхэ эрилтэ табигдана. Энэ талаар Торийн совхозой ...дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо шухала.

...Хонидой түлэг хурьгалжа байха үедэ колхоз, совхозуудай ...бэрилэгшэд, зооветеринарна мэргэжэлтэд эхэ хонидой ... бүхэниие өөһэдынгөө үдэр бүриин хиналтада абажа, хо...дой абаһан уялгаяа бэелүүлхэдэ хэрэгтэй бүхы хэмжээ...ые абаха уялгатай.

...НӨХӨД ХОНИШОД! 1972 ондо абтаһан бүхы хурьгадаа ...болгохын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе.



ТҮРҮҮШЫН ТЭРШЭЭ ХУРЬГАД

«Дружба» колхоз бүхыдөө 2806 эхэ хонитой юм. Мүнөө эндэхи хонишодой 6 бригадада шэнэ жэлэй түл абалга түлэг дундаа ябажа байнхай. Һаяын мэдээгээр тэдэнэр 2300 гаран хурьга абажа, үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлнэ. Түрүү хонишод Изосим Егорович Давыдов, Василий Николаевич Проскурин, Савелий Демидович Трифонов гэгшэдэй даадаг отарануудта 455—484 эхэ хонид харууһалагдана. Байгша одно дурсагдагша отарануудта ажалладаг хонишод хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхээр хараалаанхай юм.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): ахалагша хонишод А. С. Михалев, И. Е. Давыдов, главна зоотехник А. К. Чебунин; В. Н Проскуринай бригадын хонишон Г. А. Смирнов; хонишод (зүүн гарһаа) Е. И. Ефимов, Г. А Попов

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.
Улаан-Үдын аймаг.





ОЙН БАЯРАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

СССР гүрэнэй—аха дүү Совет социалис республикануудай нэгэдэжэ, дэлхэй дээрэ эгээ түрүүшын хусэн түгэлдэр социалис улас түрын мандаһанһаа хойшо үнгэрһэн 50 жэлэй ойн баярые угтуулан, заха холын Захааминай аймагта социалис мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ, ехэ бэлэдхэл хэгдэжэ эхилбэ.

Аймагай түрүү ажахынуудай нэгэн болоһон «Победа» колхозойхид 1972 ондо горитой уялга абажа, ойн баярай хүндэлэлдэ мүрысэе гэһэн уряатайгаар аймагайнгаа колхоз, совхозуудай хүдэлмэришэдтэ хандаба.

Гүрэндэ худалдаха эбэртэ бодо малай дунда зэргын шэгнүүр 350 килограммда хүргэхэ. Байгша ондо гүрэндэ худалдаха 300 хашарагуудай 150-ниинь 350-һаа 400 килограмм хүрэтэр «хүндэ шэгнүүртэнэй» тоодо оруулагдахаар хараалагдана. Тиигэжэ арба-хори мянган түхэригэй нэмэлтэ түлбэри абтаха зэргэтэй.

«Победа» колхозойхидой хандалга хаа хаанагүй халуунаар дэмжэгдэжэ, уялганууд шэнэлэгдэн харагдажа байна.

Манай корр.

ЭРХИМ ФЕРМЭДЭ

«Байкал» учхозой Посельскэ фермын һаалишад түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлые ажалай шэнэ амжалтаар түгэсхэһэн байна. Тус коллектив үнеэн бүриһөө 4656 килограмм һү һаажа, түсэбөө 456 килограммаар үлүүлээ. Ажахын суута һаалишад А. С. Пузыревич, Л. И. Мяханова гэгшэд үнеэн бүриһөө тус тустаа 5478, 5237 килограмм һү һаажа, учхоз соогоо эрхимлэбэ. Тус гүүртын ухэршэд Н. Логинова, Е. Ховостова гэгшэд үүлтэртэ мал һайнаар харууһалһанай ашаар хашараг бүхэнэй шэгнүүрые энэ хугасаада суудхын туршада 962—816 граммаар нэмээнэ.

КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой, аймгүйсэдкомой шиидхэбэреэр Посельскэ фермэдэ (бригадир А. Г. Ермолаев) «1971 оной аймагай һаалиин эрхим фермэ» гэһэн нэрэ зэргэ, 1-дэхи шатын Диплом, мүнгэн шан барюулагдаа.

СССР-эй тогтоһоор түүхэтэ 50 жэлэй ойн жэлдэ тус фермын коллектив үнеэн бүриһөө 4750 килограмм һү һааха уялга абанхай. Мүнөө эндэ үдэрэй туршада үнеэн бүриһөө 12 килограмм һүн һаагдана. Хараалһан түсэб, даабаринуудаа бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада һаалишад габшагайгаар ажаллажа байнхай.

С. ХАЛТУЕВ,
«Байкал» учхозой партбюрогой секретарь.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

ЗЭБСЭГТЭ ХҮСЭНҮҮДЭЙ 54 ЖЭЛЭЙ ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАНА

Москва хотын ажалшад Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 54 жэлэй ойе—бүгэдэ арадай энэ һайндэрые үргэн ехээр тэмдэглэхэ бэлэдхэл бүхы совет хүнүүдтэй хамта хэжэ байна.

Февралиин 8-да Москва хотын лекторнүүд болон элидхэлшэд КПСС-эй Московско городской комитедтэ сугларба. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальник, армиин генерал А. А. Епишев Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 54 жэлэй ойдо зорюулагдаһан элидхэл хээ.

(ТАСС).

ЛЕКЦИНҮҮД УНШАГДАЖА ЭХИЛЭЭ

АЛЖИР. (ТАСС). Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан лекцинүүд Алжирай ниислэлдэ уншагдажа эхилэ. Ниислэл хотын олониитэ экономическа, социальна, соёлой һалбаринуудаар Совет республикануудай туйлаһан амжалтануудтайнь танилсаха байна.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, совет фильмүүдэй фестивальнууд үнгэргэгдэхэ, Советскэ Союз тухай тематическа выставкэнүүд Алжирай хотонуудта эмхидхэгдэхэ.

ПРОПАГАНДИСТНУУД, АГИТАТОРНУУДАЙ ЗҮБЛӨӨН

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Республикын эрхим пропагандистнууд ба агитаторнуудай зүблөөн эндэ болоод, февралиин 8-да дүүрэбэ. Тэрээндэ хүтэлбэрилхы партийна хүдэлмэрилэгшэд, министерствэнүүдэй, албан зургаануудай, нийтын эмхинүүдэй ударидагшад, эрдэм, соёл болон искусствын ажал ябуулагшад, журналистнууд, дээдэ һургуулинуудай багшанар хабаадаа.

МНРП-гэй XVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр ябуулагдажа байгаа суртал бодолой хүдэлмэриин зорилгонуудые зүбшэн хэлсэһэн тус зүблөөнэй хүдэлмэридэ МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ж. Самбу, МНРП-гэй, МНР-эй правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд хабаадаа.

Оронойнгоо бүхы профсоюзуудта хандаба

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). Аргентинын национальна профсоюзна хүдэлөөнэй пленумдэ хабаадаһан 2000 шахуу эдэбхитэд ажалшадай политическэ, экономическа, социальна эрилтэнүүдые хангуулхын түлөө тэмсэлдэ хүсэеэ нэгэдхэхыень уряалан, ороной бүхы профсоюзна эмхинүүдтэ хандаба.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

...эй Центральна Комитет ...дска, Новгородско, До...ебскэ областьнуудай ба...нүүдэй ба предприя... коллективүүдэй үүсхэ...ааба. Эдэ коллективүүд ... ЦК-гай ноябриин (1971 ...енумэй шиидхэбэринүүд... болгон, Совет Социалис ...нуудай Союзай байгуу...р 50 жэлэй ойе нэрэтэй ...ор угтахаар бэлдэн, ажа...хэл улам һайжаруулһа...бэриин нөөсэ үргэнөөр ...эй, оньһожоруулга ба ...ол аргануудые ажалдаа ...эн дэлгэрүүлһэнэй, нөө... ...сүүлэн ашаглаһанай арьбалалта алмалтын гурим бүри наринаар сахиһанай үндэһөөр, капитальна барилгынгаа түсэб, хүнгэн, эдеэ хоолой, мяханай ба һүнэй промышленностиин шэнэ предприятинуудые барижа ашаглалгада оруулха даабаринуудаа болзорһоонь урид дүүргэхэ социалис уялгануудые 1972 ондо абаба.

Хүн зоной хэрэглэдэг эд товарнуудые бүтээхэ, предприятинуудай барилга түргэдхэхэ, ашаглалгада оруулхын түлөө коллективүүдэй социалис мүрысөөнэй саашанһаа хүгжэлтэ ехэ удха шанартай гэжэ КПСС-эй ЦК-гай тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

(ТАСС).

...раабхашадай, овощеводуудай Бүхэроссин зүблөөн

...СК. (ТАСС). Орон дотор ... абтадаг хартаабхын, ово...һаа ехэнь Россин Феде...үргэнэ. Үнгэрһэн табан ...ршада хартаабхын ургаса ...лын тула республика ... юумэн хэгдээ. Тэрэнэй ... гектар бүриин 10—20 ...р нэмэһэн байна. Гектар ... 180—120 центнер хар...гуулан абадаг ажахынууд ...нхой.

...табан жэлэй туршада хар...ургуулан абалгын хэмжээн ... дотор жэл соо дунда зэр... процент дээшэлхэ ёһотой. Овощ абалга мүн лэ ехээр нэмэхэ.

Энээнэй тулада саашадаа юун хэгдэхэ болоноб? Хартаабха, овощ ургуулан абалга ба худалдалгые эрид ехээр нэмээхэ гэһэн КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын тула ямар нөөсэ арга боломжонууд хэрэглэгдэхэ ёһотойб? Эдэ асуудалнууд Брянскда нээгдэһэн хартаабхашад ба овощеводуудай бүхэроссин зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байна.

...ибур Рахман Советскэ ... айлшалжа ерэхэнь

... ойлголсоһоной үндэ... Бангладешэй Арадай Респуб... Премьер-Министр шейх ...ур Рахман байгша оной ...хээр Советскэ прави... айлшан болохо, албан ...ээр Советскэ Союзда

ИНДИҺЭЭ ДАККАДАА БУСАБА

ДЕЛИ. (ТАСС). Бангладешэй Арадай Республикын Премьер-Министр Муджибур Рахман хоёр неделиин турша соо Индидэ айлшалаад бусаба. Муджибур Рахман хоёр талын харилсаанай ба мүнөөнэй уласхоорондын байдалай асуудалнуудаар Индиин Премьер-Министр Индира Гандитай хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байна. Индиин, Бангладешэй правительствануудай арадуудай хоорондын амгалан тайбан байдалай ба хани барисаанай гол ёһонуудта үнэн байдагынь хамтын коммюнике дотор лаблан баталагдаа. Индостанай хахад аралда амгалан байдал сахиха, батадхахын тула оролдолго, хүсэлэлгэ гаргажа үргэлжэлхөөр бэлэн байһаниинь элирхэйлэгдээ.

Муджибур Рахман февралиин 8-да Даккадаа бусажа ерэбэ.

XXIV ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ
ЭРШЭ · ШАНАР ДЭЛИСЭ

ХЭЛЭҺЭН ҮГЭДӨӨ ЭЗЭН

Табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабарие болзорһоонь урид дүүргээд, түсэбһөө гадуур 600 мянган түхэригэй эдеэ хоолой зүйлнүүдые гаргаха, хүдэлмэришэдэй тоо олошоруулангүйгөөр үйлэдбэриин хэмжээе 9 процентээр дээшэлүүлхэ уялга абаһан Улаан-Үдын мяханай комбинадай коллектив хэлэһэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллана.

Меланжева цехэй хүдэлмэришэд энэ жэлэй эхинһээ эршэмтэй шангаар ажаллажа, социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлажа байнхай. Тэдэнэр суудхынгаа даабари аяар 50, заримдаа дээшэшье процентээр үлүүлнэ. Холын хойто зүгэй, мүн ондоо областьнуудта ехээр хэрэглэгдэдэг үндэгэнэй порошок хэрэгтэй газартаа хүргэгдэжэл байна. Цехэй коллектив байгша ондо 720 тонно энэ зүйл үйлэдбэрилхэ түсэбтэй. Даабаряа болзорһоонь урид дүүргэхэ байһандаа тэдэнэр батаар этигэнэ.

Техническэ фабрикануудай цехэй коллектив нёдондо жэлэй түсэбые уридшалан дүүргээд, 1972 оной түрүүшын үдэрһөө графигаа уридшалжа ябана. Энээнэй ашаар январиин даабари болзорһоо урид дүүргэгдээ. Тэдэнэр ямар аргаар амжалта туйланаб гэхэдэ, үйлэдбэриин арга боломжо үлэгдэл хаядаһа дууһан һайнаар хэрэглэдэг болоо.

Ажалдаа шалгаржа ябаһан түрүүшүүл комбинадта олон. «8 часай даабарие 7 час соо» гэһэн уряатайгаар колбаса хэдэг заводой түрүүшүүл ажаллана. И. М. Щеглов, А. Ф. Рупышев, Т. П. Денисенко гэгшэдһээ бүридэһэн бригада энэ үүсхэл гаргаад, даабаряа уридшалан дүүргэдэг болоо. Хоёр-гурбан мэргэжэл шудалһан тус бригадын гэшүүд дүй дүршэлтэй, мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлнэ. Тиигэжэ тэдэнэр даабаряа холо уридшална ха юм. Бригадын гэшүүд январь һарын түсэбые болзорһоонь 3 хоногоор урид дүүргээ.

Мал үүсэлэгшэ М. Ф. Жерлова, пельмень хэдэг цехэй хүдэлмэришэн В. И. Самсонова, үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээдэг цехэй станок дээрэ ажаллагша М. А. Перфильева болон бусад үйлэдбэриин олон түрүүшүүл даабаряа холо уридшалан дүүргэнэ.

Социалис мүрысөөндэ хабаадагшадые урмашуулха, мүрысөөнэй нүлөө дээшэлүүлхэ зорилготойгоор комбинадта мүрысөөнэй шэнэ гурим баталагдаа. Эрхимлэһэн коллективтэ дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулагдаха. «Эрхим бригада», «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ», «Эрхим мастер» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо гурим баталагдаба. Имэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн түрүүшүүлдэ Хүндэлэлэй грамота, мүнгэн шан барюулагдаха юм.

«Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэеэ 3 кварталай туршада алдангүй ябаһан түрүүшүүлэй нэрэ обог комбинадай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэхэ юм. Тэдэнэр Ульяновск, Волгоград город аяншалха гү, али санатори ошохо түлөөһэгүй путевкоор шагнагдаха байна.

Олон жэлэй туршада эршэмтэй һайнаар ажаллажа ябаһан түрүүшүүлые материальнаар, моральнаар урмашуулха гурим мүн лэ тогтоогдоо. 5, 10, 15, 20 жэлдэ һайнаар ажаллаһан хүнүүдтэ «Кадрова хүдэлмэришэн» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдохо, тусхай, үнэмшэлгэ, мүнгэн шан барюулагдаха юм. 25 жэлэй туршада ажаллаһан хүдэлмэришэдтэ «Ажалай ветеран» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдохо. Имэ нэрэ зэргэтэй хүдэлмэришэдэй нэрэ обог Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэхэ, 100 түхэригэй мүнгэн шанда хүртэхэ байна.

Г. ХАРЧЕНКО.

ОЛОНОЙ ДУНДАҺАА ШАЛГАРНА

Хандагатайн леспромхозой модошод эрхим түрүү ажалаараа «Забайкаллес» комбинат соогоо яһала мэдээжэ болоһон. Эдэнэр һара бүри модо бэлэдхэхэ даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, олоной анхарал татадаг. Энэ леспромхозой ажалша бүхэриг хүнүүдһээ жэшээ абан, бусад леспромхозуудай хүдэлмэришэд оролдолго шадабаряа гарган хүдэлдэг байха юм. Теэд Хандагатайн леспромхозой модошод ажалайнгаа эршые улам шангадхана. Эдэнэр үнгэрһэн жэлэй дүрбэдэхи кварталай даабарнһаа гадуур 20 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 200 мянган түхэригэй продукци тушаагаа.

Энээниинь СССР-эй модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин министерство, профсоюзай ЦК үндэрөөр сэгнэжэ, дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулба. Харин Байгалай, Худанай леспромхозуудай модошод гурбадахи шанда хүртэбэ. Эдэ ажахын модошод юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн социалис уялгануудые абаад, улам эршэмтэйгээр хүдэлнэд.

Н. ТЮРНЕВ.

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАН

Москваһаа, СССР-эй министерствэһээ болон Главэлектротяжмашһаа, профсоюзай ЦК-һаа «Электромашина» заводто амаршалгын телеграмма һаяхан абтаба. Заводой коллектив Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ 1971 оной 4-дэхи кварталай үрэ дүнгөөр 2-дохи һуури эзэлээд, мүнгэн шанда хүртөө.

Амжалтын өөрөө ерээгүйнь мэдээжэ. Тэрэниие туйлахын тула коллектив анхарал оролдолго гаргаһан, хүсэ шадалаа элсүүлһэн байха. Тиигэжэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэгдэжэ, ехэ продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдөө.

Заводой коллектив туйлаһан амжалтаяа арьбадхажа, жэлэй эхинһээ хойшо бүри эршэмтэй шангаар ажаллана. Продукци худалдаха 1972 оной январиин түсэб мүн лэ болзорһоо урид дүүргэгдэһэн, нэгэ һара соо 1,5 миллион түхэригһөө үлүүтэй промышленна продукци, хэрэглэлэй зүйлнүүд бүтээгдэһэн байна.

А. Ф. Щепинэй, Г. П. Шаманскиин, М. Г. Анцуновай, И. П. Белоусовай даадаг мастерска участогууд социалис мүрысөөндэ түрүүлһээр. Заводой урлан нарижуулагшад урдынхи мэтэ эдэбхи үүсхэл гаргажа байнхай. Тэдэнэр түсэбөөр хараалһан 19 дурадхалай оронд 23 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 12 мянган түхэригэй экономическа ашаг олзо абаа. Геннадий Шестовой, Виталий Григорьевой үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн дурадхал электродвигательнүүдые шэрдэхэ ажалай бүтээсые 22 процентээр дээшэлүүлхэ арга хангаһан байна.

Н. ДЕМИН.

... ОРОНОЙ нийслэл Москвада болоһон Ленин багшын 100 наһанай ойн баярта хабаадалсаһан Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай слесарь В. И. Немочин нэгэтэ нигэжэ хөөрөө бэлэй:

Съезднүүдэй Кремлиин ордон соо бүхы үндэһэ яһатанай, бүхы арадуудай түлөөлэгшэд суглараа. Энэ ордоной зал соо делегацинуудай һуури зааһан бэшэлгэнүүдые харахада, бүмбэрсэг дэлхэйн географитай танилсаһан мэтэ болохо юм. Манай ороной бүхы газар нютагуудһаа делегацинууд эндэ сугларaa. Буряадай делегацитай зэргэлээд Хальмагай, Яхадай түлөөлэгшэд һуугаа. Гоёожо оёгдоһон малгайтай улад—узбегүүд харагдана. Туркмен эхэнэрнүүдэй хубсаһан баһал холоһоо обёорогдоно даа. Эдэ зоной элинсэг хулинсагууд хоёрдохи сортын улад гэжэ тоотой байһан һааб даа. Хаанта засаг арад зониие мүлжэдэг, дарладаг, хоорондонь яһа хаяжа хёморуулдаг бэлэй. Тиин гэхэдэнь, Совет засаг, Ленин багшын бэел болоо. Манай улад зон марксизм-ленинизмын үзэл бодолоор, коммунизм байгуулгын нэгэн адли үг зорилгоор холбоотой бшуу,— гээд саашань тоосоото элидхэл дотор хэлэгдэнэ. Табин жэлэй туршада СССР-эй, 54 жэлэй туршада Совет засагай оршон мандажа байһан үедэ зуу гаран наци болон арадуудые нэгэдүүлжэ, нэгэ бүлэ болгохын тулада интернациональна талаарнь хүмүүжүүлхэ ехэ хүдэлмэри парти ябуулһан байна.

Буряадай республика хадаа ленинскэ национальна политикын бодото бэелэлэй элитэ гэршэ мүн болоно. Эгээл гээгдэнги хизаар орон байһанаа манай республикын 54 жэл соо ямар ехэ алхам хэһэн тухайда олон удаа бэшэгдэһэн хадань эндэ дахин дабталтагүй.

Буряадай автономито республика хадаа бүгэдэнтэй адли тэгшэ эрхэтэй, экономикын, соёл гэгээрэлэй талаар хүгжэнги нютаг болонхой, бүгэдэнтэй хамта коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулна, шэнэ хүниие хүмүүжүүлнэ. Шэнэ хүнэй онсо шэнжэ гэхэдэ, интернациональна үзэлөөр нэбтэрэнхэй, ондоо яһатадта үнэхөөрөө аха дүүгэй хани барисаанай үндэр мэдэрэлтэйгээр хандадаг, үндэһэ яһанай ямар нэгэн ахир үзэгдэл гаргадаггүй юм. 1970 оной бүхэсоюзна бүридэлгын ёһоор, манай республикада 40 гаран үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд ажаһуудаг. Хүнүүдэй шэнэ интернациональна нэгэдэлэй бүридэлые гэршэлһэн баримтанууд манай ажабайдалда дүүрэн бии даа. Республикын һуурин тосхон бүхэн, предприяти, колхоз бүхэндэ гү, али үхибүүдэй гү, хүдэлмэришэдэй коллективүүдтэ — хаанашье олон ондоо үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд нэгэ эбтэй бүлэ болонхой хүдэлжэ байдаг шуу.

БИДЭНЭР СОВЕТ ХҮНҮҮДБДИ

һэн һургаал арад зониие аха дүү болгон нэгэдүүлээ бшуу. Эбтэй эетэй бүлын — бидэнэрэй бүгэдэнэймнай хэшээл оролдолго — Эхэ ороноо улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдана.

Нүхэр Немочиной хөөрөөндэ мүнөөнэй үе сагай шэнжэ тэмдэг обёорнобди. «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаһанби,— гээд Владимир Иванович саашань хөөрэнэ. Манай взводой сэрэгшэдтэ олон нютагуудһаа — Татарһаа, Чувашһаа, Украинаһаа бэшэгүүд ерэдэг һэн. Зүгөөр Германида союзнигуудтай — ондоо гүрэнүүдэй арминуудай солдадуудтай уулзахадаа, «бидэнэр совет хүнүүдбди» гэжэ омог дорюунаар бултадаа хэлээд байгша һэмди. «Бидэнэр совет хүнүүдбди» — гэһэн үгэнүүдые 1970 оной апрелиин 21—22-то Кремль соо дахин дахин дууладаг байбаб, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд гадаада гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй асуудалда нигэжэ харюусадаг байба.

«Бидэнэр совет хүнүүдбди» гэһэн үгэнүүд гүн гүнзэгы удхатай ойлгомжо багтаана даа: манай ороной үндэһэ яһатан бүхэнэй түлөөлэгшын өөһэдын омогорхол, совет патриотизм, коммунизмын үзэл сурталда бэеэ үгэнги байһан мэдэрэл байна. Советскэ Союзай мүнөө үе сагай эрхэтэдэй—бүмбэрсэг дэлхэй дээрэхи эгээл түрүү ниитын байгуулалтые эдэбхитэйгээр байгуулагшын онсо өөрсэ шэнжэ шанар эгээл энээндэ үзэгдэнэ бшуу даа.

Социалис байгуулалтын жэлнүүдтэ манай орондо хүн зоной түүхэтэ шэнэ нэгэдэл — совет арад бии болоо,—гээд партиин XXIV съездэ хэгдэһэн ЦК-гай тоосоото элидхэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Хамтаараа ажаллахадаа, социализмын түлөө тэмсэлдэ, Эхэ ороноо хамгаалхын түлөө дайн байлдаануудта ангинуудай, социальна бүлэг зонуудай, нацинууд болон арад зоной хоорондо шэнэ ёһоной — хани барисаанай, харилсан ажаллалгын харилсаанууд бии

Ленинскэ национальна политика бэелүүлхын тулада Буряадай областной партийна организаци ехэ хүдэлмэри ябуулһан, тиигэхэ зуураа, партиин программын эрилтэ сэхэ шууд бэелүүлдэг байһан юм. Социализм байгуулгын үедэ бүрилдэжэ бии болоһон буряад наци совет арадуудай эбтэй эетэй бүлэ соо ажаһуухадаа, интернациональна уялгануудаа нангинаар бэелүүлдэг, совет хүнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлхын тулада бүхы хүсэеэ зорюулдаг байна. Мүнөөнэй Буряад орон хадаа олон үндэһэ яһатантай Совет ороной нэгэ хубинь мүн.

Хүн зоной интернациональна нэгэдэлэй бүрилдэһые олон баримтанууд гэршэлнэ. Жэшээнь, Улаан-Үдын ЛВРЗ-дэ 30 гаран яһатанай түлөөлэгшэд, шэлэй заводто — 20 гаран яһатанай түлөөлэгшэд хүдэлжэ байдаг. Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан З. Файзулина нигэжэ хөөрэбэ: «Манай колхоздо уладуудай эбтэй, хани барисаатайгаар хүдэлхыень харахада, ехэ зохид лэ даа. Буряад гүш, ород гү, али украин, татар яһанай гү — хамаагүй хэншье хадашни, ажалайшни зэргээр шамда хандаха, ажалайшни зэргээр шамайе хүндэлхэ, сольпи дуудаха». Үндэһэ яһанай шэнжэ бэшэ, харин ажалдаа хандаһанай зэргээр хүниие сэгнэдэг—иимэ гээшэл даа, манай социалис обществодо.

Манай Буряадай республикын дээдэ һургуулинууд, техникумүүд —залуушуулай үнэхөөрөө интернациональна бүридэлтэй коллективүүд гэхэдэ эндүү болохогүй. Жэшээнь, Зүүн-Сибириин технологическа институтда, Зүүн-Сибириин культурын институтда Сибириин, Алас-Дурнын бүхы үндэһэ яһатанай үри бэенэр һуралсана. Культурын институтда арба гаран үндэһэ яһатанай: яхад, корей, хакас, тува, ород, буряад, хамнигад болон бусадай, мүн Монголой Арадай Республикын хүбүүд, басагад һуража байдаг. Улаан-Үдэ хотын дээдэ, тусхай дунда һургуулинуудта Туваһаа зуугаад, Яхадһаа зуу гаран, бэшэ бэшэ автономито республиканууд болон областьнуудһаа олон залуушуул һурана. Үйлэдбэриин коллективүүдтэл адли һуралсалай газарнуудта анда нүхэдэй интернациональна хани барисаан улам бүхэжэнэ.

Олон ондоо яһатанай хани барисаанай, нүхэд ёһоной, коллективизмын үндэһэн үхибүүдэй бүришье багаһаа эхилдэг гээшэ бэзэ. Энэ талаар үхибүүдэй эмхи зургаануудай хүмүүжүүлхы хүсэн ехэ байна. Манай ниитын бүхы ажабайдалдал адли эдэ эмхи зургаанууд интернациональна бүридэлтэй байдаг шуу. Республикын комсомолой, пионерэй организацинууд энэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байна. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлэй апрель һарада Улаан-Үдэ хотодо интернациональна хани барисаанай клубуудай эдир гэшүүдэй слет үнгэргэгдөө һэн. Энээндэ дүрбэн зуу гаран пионернүүд, һурагшад хабаадалсаа. Манай ороной үхибүүдэй хани барисаа бэхижүүлхэ тухай, гадаадын ороной эдиршүүлтэй бэшэгэй холбоон тухай, арадуудай агуу ехэ хани барисаан тухайда эндэ ехэ хөөрэлдөөн болоо бэлэй. Мүнөөшье республикын һургуулинуудта энэ талаар яһала ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Һаяхан Гусиноозерскдо үнгэргэгдэһэн гурбан үетэнэй үдэшэ һонирхолтой байба. Сэлэнгын аймагай солото хүнүүд, ажалай замда гараад ябагшад, удаадахи үетэниинь—һурагшад—иимэ уладууд—коммунистнууд, комсомолнууд, пионернүүд эндэ сугларба. Үнинэй коммунистнуудай нэгэн И. И. Звягин энэ үдэшые нээбэ. Удаань ахамад үетэнэй түлөөлэгшэд: Ленинэй уряалай коммунист Э. А. Вельвер, суута шахтер Н. А. Каттыбаев, граждан дайнда хабаадагша, тусхайта пенсионер И. М. Фомин, Социалис Ажалай Герой Ж. Б. Ванкеев гэгшэд эндэ үгэ хэлээ. Латыш, татар, ород, буряад арадуудай түлөөлэгшэд—эдэнэр бултадаа нэгэл юумэн тухайда—интернациональна нэгэдэлэй хүсэн тухай, арадуудай хани барисаан тухайда хэлэһэн байна. Комсомолшууд, пионернүүдэй хэлэһэн үгэ ахамад үетэнэй һайн һайхан ёһо заншалые үргэлжэлүүлхээр бэлэн байһанай шахаа тангариг мэтээр тэрэ үдэшэ дуулдаа бэлэй. Улам бэхижэхэ, хамтаараа хүдэлжэ, хани барисаанай нэгэдэлые улам шэрэжэ байһан ульгэр жэшээ манай ажабайдалда захаһаа бии даа.

Эдэ жэшээ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, манай партиин ленинскэ национальна политикын илан мандаһанай бодото гэршэ мүн болоно. Социализм болбол ниитын харилсаануудай орёо бэрхэшээлтэй асуудалнуудай нэгэн болохо үндэһэ яһатанай харилсаае тон һайнаар шиидхээ гэжэ манай ажабайдал харуулна бшуу. Энээнэй жэшээ хадаа, Совет Буряад орон болоно. Ямаршье үндэһэ яһанай байг—хамаагүй, бэе бэедээ туһалха гэһэн нүхэр ёһоной тон һайн һайхан мэдэрэлээ хүндэ түхөөхэ гээшэ совет хүнэй юрын лэ хэрэг болонхой.

Энээнтэй хамта, манай советобществодо, ниитын харилсаанда тэрэ тоодо үндэһэ яһанай ахир тулюур ябадалай үлэгдэл гаргаха ушар хоггүй дууһан усадхагдаа гэхын аргагүй. Манай байдалда элдэбын дутагдалнууд—архи ууха, хомхойрхо, элдэбын хулиган ааша гэхэ мэтэнүүдые гаргаха ябадал үшөөл үзэгдэһөөр гээшэ. Иимэ ябадалтай манай общество гам хайрагүй тэмсэдэг байна.

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхын тула ябуулагдажа байгаа ехэ хүдэлмэридэ интернациональна хүмүүжүүлгэ ехэ һуури эзэлдэг, саашадаашье эзэлхэ юм. Коммунис байгуулалтын хуули ёһонууд иимэ эрилтэ табижа байна.

А. СЕРЕБРЯКОВ,
КПСС-эй обкомой лектор.

ЖАРГАЛАЙ ДАБААН ӨӨД...

«Хүн болохо багаһаа, хүлэг болохо унаганһаа» гэжэ арад зон дэмы хэлсэдэггүй. Арадай энэ аман үгын айхабтар зүб байһые Ашагта Цыбендоржиевагай ажалай аян зам гэршэлжэ үгэнэ.

Ашагта хүн болохо сагһаа хойшо эхэ эсэгын эльгэн дээрэ тэршэлжэ үзөөгүй. Эхэнь табатай дань наһа барашаһан, эсэгээ орой мэдэхэгүй. Үншэн үрөөһэн үлэһэн энэ басаган аха, абаганартаа үргүүлжэ, айлай юумэ хэжэ, арбан таба хүрэһэн, һургуулидашье һураха арга олдоогүй һэн.

Хара багаһаа ажалай амта танниһан, ямаршье хүдэлмэриһөө сухаридаггүй энэ басаган арбан табатайдаа колхозой үнеэдэй хүхэ шоборжо захалһан золтой. Энэмнай 32 жэлэй урда тэр 1940 ондо болоһон ушар.

Тэрэ үеын һаалишадай хэдэг ажалые һанаандаа оруулхадаа, Ашагта омогорхоод абадаг. Бүхы юумэеэ бар хүсөөрөө хэхэш. Гансахан үнеэдээ һаагаад, эдеэллээд, байраяа сэбэрлээд үнгэрхэ бэшэ, харин малдаа үбһэ, силос бэлэдхэхэ, тэрэниие зөөлсэхэш. Тоог дээрэ орооһо сэбэрлэлсэхэш, хатаалсахаш. Хэды тиимэ байбашье, Ашагта басаган хүдэлмэриин хүндэдэ диилдэжэ, уйдажа үзөөгүй. Фермэдэ ажаллажа эхилһэн сагһаа хойшо жэл бүри магтаал хайрада хүртэжэ, хүнэй хойно ороогүй, хододоо түрүү зэргэдэ ябаа.

Номгон дару зантай, хүнэй үгэ дууламгай энэ залуу һалишаниие фермын хүдэлмэрилэгшэд бүгэдөөрөө дэмжэдэг, ажалдань али болохоор туһалдаг байһан юм. Һүбэлгэн һонор ухаатай, юумэнэй ушар удхые ойлгохо гэжэ оролдодог хүн хадаа, тэрэ түргэхэн саг соо һаалишанай мэргэжэл шадабаритай болоо һэн.

Уданшьегүй Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай дүүрэжэ, хүн зоной һанаа сэдьхэл тэниижэ, сэрэгэй албанһаа хүбүүд бусажа ерээ бэлэй. Эгээл энэ үедэ хори гаража ябаһан Ашагта хани нүхэрөө оложо, айл болоһон юм.

Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо Ашагта Норбо хоёр колхозойнгоо фермэдэ ажаллажа, үри хүүгэдээ үргэжэ, мүнөө жэлдэ мүнгэн түрээ түүрээлгэхэеэ байна. Ашагтын нүхэр Норбо Дамдинович Цыбендоржиев түрэл «Эрдэм» колхоздоо 25 жэлдэ мал адуулагшаар ажаллана, Ашагта Дугаржаповна 32 жэлдэ һаалишанаар хүдэлнэ.

Ашагта Норбо хоёрой айл болоһон сагһаа хойшо таниха мэдэхэ хадаа, ажал хэрэгээрнь ходо һонирхожо ябадагби. Тиихэдээ нэгэтэшье эдэ хоёр тухай муу юумэ дуулаагүй, ходол түрүү зэргэдэ ябана, һайнаар ажаллана гэхэһээ ондоо юумэн байхагүй.

Ажалша бүхэриг эдэ малшад 25 жэлэй туршада суг нэгэл Дэбээнэй һаалиин фермэдэ ажаллана. Энэ үедэ Ашагтын шүрбэһэлиг гараар хэды цистернэ һүн һаагдааб, хэды һүрэг мал тэнжээгдээб гэжэ тоолохо болоо һаа, тэрэнэй урда малгайгаа абажа, доро дохин хүндэлхэ, арад зоной аша туһада хэһэн ажалайнь түлөө гүн сэдьхэлэй баясхалан хүн бүхэн хүргэхэ ушартай.

Һаяхан Улаан-Үдэ хотодо, оперо ба баледэй театр соо республикын түрүү малшадай зүблөөн дээрэ энэ һаалишанай хэһэн ажал үндэрөөр сэгнэгдэжэ, тэрээндэ «Буряадай АССР-эй габьяата малшан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһоной үнэмшэлгэ-данса барюулагдаа.

Хара хүхэ костюмайнгаа энгэртэ Ажалай Улаан Тугай орден, В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн медаль, мүн «Ажалай габьягагай түлөө», «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» болон бусад медальнуудые зүүһэн энэ һаалишанай сценэ дээрэ гаража, республикынгаа хүтэлбэрилэгшэдэй гар барижа байхадань, тэрээнтэй адли баярлажа һуугаа һэм.

Ажаллаһанай зэргээр — алдар соло! — гээшэмнай энэл ха юм даа. Бүхы һанаа сэдьхэлээ табижа, габшагай һайнаар ажаллаһан хүн манай үе сагта хэзээдэшье мартагдахагүйл.

Ашагта Дугаржаповна гансахан орден, медальнуудаар шагнагдаа бэшэ, тэрэ хэдэн удаа нютагай Соведүүдтэ депутадаар һунгагдаһан байна. Мүнөөшье Үбэр-Зөөхэйн сомоной Соведэй депутат юм. Түрүү һаалишан ВСХВ-дэ, ВДНХ-да хабаадаха эрхэ хэдэн жэлдэ олоһон, 1960 ондо Москва хото ошожо, Выставкэ хаража ерээ һэн. Ажалша бэрхэ энэ һаалишаниие колхозынь түлөөһэгүй путевкоор курортдо эльгээгээ.

Теэд энэ һаалишанай сэдьхэлдэ 1944 он мартагдадаггүй. Энэ жэлдэ 19-тэй басаган Коммунис партиин гэшүүндэ абтаа бэлэй. Тэрэ сагһаа хойшо партиин гэшүүнэй үндэр нэрэ зэргые, уялгые дээрэ үргэжэ ябана. Мүнөө энэ һаалишан партиин Сэлэнгын райкомой гэшүүн юм.

Тиигэжэ фермэдээ һайнаар ажаллаһаа гадна, олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, түрэл колхозойнгоо, аймагайнгаа экономико, соёл гэгээрэл хүгжөөхэ асуудалаар өөрынгөө һанал бодол хэлэжэ, бодото ажалаараа жэшээ харуулан ябадаг гуримтай.

Солото һаалишанай хүдэлмэриин дүй дүршэл, шадабари тухай хэлэхэ юумэн олон. Тэрэ мэдэхэ, шадаха юумэеэ бэедээ дараад ябадаг бэшэ, харин хүн бүхэндэ, илангаяа залуу һаалишадта али болохоор туһалха, дүршэл шадабаряа дамжуулха гэжэ оролдодог.

Ямар аргаар энэ һаалишан һү ехээр һаажа ябанаб гэхэдэ, тэрэ жэлдээ үнеэн бүриһөө тугал абажа шададаг, нэгэшье үнеэнииинь һубайрдаггүй. Нёдондо даалгагдаһан 14 үнеэдһээ 14 тугал абаһанай түлөө Ашагта Цыбендоржиева дүрбэн һаратай нэгэ тугал нэмэри түлбэридэ хүртэһэн байна. Иимэ шан солото һаалишан жэл бүри абадаг байха юм.

Үнеэдээ һубай гаргахагүй гэжэ Ашагта Дугаржаповна жэлэй дүрбэн сагта оролдодог. Илангаяа туғаллаһан үнеэнэй ототой болоһые алдангүйгөөр, 20—30 хоногтонь үрэжүүлдэг заншалтай. Тиигээд тэдэнэй хээли абаһан, абаагүйень алдадаггүй. Хэрбээ түрүүшын үрэжүүлгэдэ хээли абаагүй һаань, дахин үрэжүүлдэг юм.

Тиигээд үнеэдэй тугаллахада, илангаяа түрүүшынхеэ түрэһэн үнеэдтэ ехэ анхаралтайгаар хандадаг. Гунжадые т... урид уянда байлгаж... рационой ёһоор эдеэлл... хүхэ дэлэнгыень эльбэ... жэ байдаг. Һая тугалл... тэ тэжээл нэмэжэ үгэ... рангүйгөөр оло дахин ... на. Бүхы үнеэдээ жэл... сагта үдэртөө гурба д... гуримтай. Үнеэдээ һаа... хай тогтоогдомол ээл... хэ дэлэнгыень эльбэнэ, ... байгаад, заашье һү ... һаадаг юм.

—Үнеэдэй дэлэнгэй ... һүн эгээн ехэ тоһолиг... хадань, тэрэниие зааш... һаахые оролдогшобди, Ашагта Дугаржаповна ...

Үнеэдэй һү шэмэ хар... жээл зүбөөр хубаарил... жэ тэрэ оролдодог, һ... лүүлжэ байһан үне... лыень нэмэжэ үгэдэг. ... жэ байһан үнеэдэй тэж... роодог байха юм.

Ингэжэ үбэл, зунгүй ... һааха гэжэ оролдожо ... ашаар Ашагта Цыб... һүүлэй хэдэн жэлдэ ... һөө 3 мянга гаран кил... һаадаг болонхой. Юһэд... жэлэй түрүүшын жэлдэ ... бүриһөө 3037 килогра... жа, бүхыдөө түсэбһөө г... килограмм һү тушааһа... Тиигэжэ жэлэй дүнгөөр ... риг нэмэлтэ түлбэридэ ...

Теэд ажалдань һаад ... ха юумэн олон ушарда... һаалишад дуталдадаг. ... байра хуушаржа, нойто... Үнеэдэй дэбдихэр ... Энэ үбэлжэлгэдэ т... тамаг байжа, үнеэдэй ... дээшэлүүлгэдэ тодхор ... Эдэ бүхы дутагдалнууд... ха талаар Ашагта Ду... үдэр бүри тооной оролд... лениингээ хүтэлбэрилэ... дадаг юм.

Ингэжэ Үбэр-Зөөхэйн ... лишан Ашагта Дугарж... бендоржиева юһэдэхи т... түсэб болзорһоонь урид ... түлөө оролдожо ябана. ... шэнэ амжалта хүсэе.

Б. ГЫ...
манай тусх...



ЭРТЭЭН ҺЭЭ ҺАЙНААР

Павел Митрофанович Рахвалов «Баклан» теплоходой капитан юм. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг команда нёдондо жэлэй тамаралгын хаһа саг һайнаар дүүргэһэн байгаа.

Мүнөө командын гэшүүд ерэхэ тамаралгын хаһа саг түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха гэжэ шиндээд, заһабари эртээн һээ хэжэ эхилээ. Суднадань ехэ заһабариин хэрэгшьегүй һаа, энэ ажал болзорһоо урид хэгдэжэ байна.

Январиин хүйтэн үдэрнүүдэй байбашье, команда теплоходойнгоо газаа талын заһабари хэнэ. Тэдэнэр энэ ажалаа болзорһоонь урид дүүргээд, Байгал-Сэлэнгын техническэ участогай бусад командануудта туһаламжа хүргэхэ гэжэ шиндээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: теплоходой капитан П. М. Рахвалов.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ҺОНИРХОЛТОЙ БАЙБА

Аймагай партийна эдэбхитэдэй, Орлигой ажалшадай, «50 лет Октября», «Коммунизм» колхозуудай малшадай үмэнэ «Уласхоорондын байдал тухай» һонирхолтой лекцинүүдые КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитацийн таһагые даагшын орлогшо, түүхын эрдэмэй кандидат Д. Б. Шагдуров, КПСС-эй обкомой лектор, түүхын эрдэмэй кандидат Ю. П. Болдонов гэгшэд уншаа.

В. ГАЛСАНОВ.

ПАНТЕЛЕЙМОН ГОНЧАРОВОЙ ГАБЬЯАТА ...

Зэдын аймагай «Мир» колхозой гурбадахи отделенидэ Пантелеймон Афанасьевич Гончаров гахайн фермые даагшаар арбан нэгэн жэл соо хүдэлнэ. Энэ хүн ажалайнгаа нюусые һайса таниһан, ехэ дүй дүршэлтэй болоһон. Энэ фермын ажалшад олон жэл соо ажалдаа һайн үрэ дүн харуулжа ябаһанайнгаа түлөө «Совет засагай 50 жэл», мүн коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Фермэнь үниинэй ашаг үрэтэй, ехэ олзо оруулдаг болонхой.

Һүүлэй жэлнүүдэй дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, коллективэй хэжэ байһан ажалай габьяа эли тодо. 1970 ондо гүрэндөө 700 центнер гахайн мяха тушааха түсэбтэй байһал, тэрэнээ 1100 центнертэ хүргэһэн байна. Тиихэдэ шэнэ табан жэлэй түрүүшын ондо баһа амжалтатай хүдэлөө. 1400 поршоонхо абажа түлжүүлээд, гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө 257 центнерээр үлүүлэн дүүргээ һэн. Эдэнэр нёдондо ехэ гахайнуудһаа 19, нэгэ дахин түрөөд тушаагдаха гахайнуудһаа 6 поршоонхо абаһан байна.

Пантелеймон Афанасьевич өөрөө ехэ дүршэлтэй һэн туладаа, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө зохихо заабари үгэжэ, гахай эдеэлүүлгэ, харууһалгада ехэ анхарал табижа байдаг. Фермэ дээрэнь мүнөө 1200 томо гахай. Декабрь һара соо энэ коллектив 290 поршоонхо абаад, һайнаар харууһалжа байна.

Эндэ гахайн хоёр томо байра бии юм. Тэдэнэй нэгэн соонь шахан тарагалуулагдаха, нүгөөдэнь түрэхэ гахайнууд байдаг. Нарай поршоонхонууд эхэтээ хамта байлгагдажа түлжүүлэгд... шоойхопуудынь ехэ, бага... гагдажа эдеэлүүлэгдэн... таргалуулжа байһан ... таа 3 килограмм, эхэ ... таа 4 килограмм талха ... зүйл, кукурузын силос, ... сад тэжээл сүүдхэдэ... Хото хорёонь дулаан, сэ... рань газаа, досооһоонь ... хай.

Тус фермэдэ хамтадаа ... хүдэлнэ. Һуниндөө хоёр ... роо гахайнуудаа хар... Ажалшадай гэр байра ... надань олон янзын пла... эндэ хэлэгшэдэй үдэр ... ажалай гурим үлгөөтэй.

Пантелеймон Афанасье... чаров колхоз, аймаг соо... тэй болоһон хүн. Ажала... Тугай хоёр орденоор. ... бронзо медаляар шагнагд... дахин магтаалда хүртэһ... «һайн абари зантай, дүй... дөө нүхэдөө һургадаг ... нютагайнь хүнүүд хөөрэ... лонхой. Пантелеймон А... вичтай хамта хүдэлжэ ... залуушуул, жэшээлбэл, ... сина, Е. Самэйлова, И. ... лон бусад мүнөө амжалта... наар хүдэлнэ.

«Мир» колхозой гах... мын коллектив юһэдэхи ... лэй хоёрдохи жэлдэ урда... бүри һайн дүн түйлаха... той. Тэдэнэр жэл соо 10... нер гахайн мяха гүрэнд... дахаар хараалан хай. Т... һан уялгаа сүм дүүргэ... да гахайшад мүнөө шуд... наар хүдэлжэ байна.

В. БА...



МОСКВА. Ойрын арбан жэлэй хугасаа соо ехэ хүсэтэй электрын элшэ хүсэ дамжуулхын тулада шэнэ түхэлэй лининүүд хэрэгтэй.

Г. М. Кржижановскиин нэрэмжэтэ энергетическэ институдай эрдэмтэд болон конструкторнууд эгээн хүсэ ехэтэй электрын элшэ хүсэ дамжуулха гурбан фазна кабель манай орон дотор түрүүлэн зохёогоод, туршажа байна.

Иимэ кабель арадай ажахыда нэбтэрүүлһэнэй ашаар электростанциһаа зайн галай хүсэ гээлтэ хоролтогүйгөөр промышленна томо ехэ түб газарнуудта эльгээхэ арга олгогдохо байна. Энэ кабелиин ашаар зайн галай хүсэ асари холо зайда дамжуулха хэрэг түйлагдаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зайн галай ехэ элшэ хүсэ дамжуулгын кабель туршалга хэгдэнэ.

(ТАСС-ай фотохронико).

СОВХОЗУУДЫЕ АЖАХЫ...

Ажахые хүтэлбэрилгын экономическа хэмжээнүүд ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ улам ехэ удха шанартай болоно. Хүдөө ажахые абаад үзэбэл, совхозуудые ажахын тоосоондо бүрин оруулха шухала байна. 1970 ондо 5 мянга шахуу совхоз гэхэ гү, али оронойомной бүхы совхозуудай гурбанай нэгэ хубинь түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда ороо һэн. Тиигэһэнэй ашаар ажахые эрхилхэ ленинскэ ёһо гуримууд — ажахынуудай бэеэ даанхай байдал үргэдхэһэнэй үндэһөөр ашаг үрэ ехэтэйгээр ажаллуулха, үйлэдбэри хүгжөөлгын түлөө коллективүүдэйнь материальна урмашал, түсэбтэ даабари болон уялгануудаа дүүргэлгын түлөө совхозуудай харюусалга дээшэлүүлхэ тэмсэл бэелүүлэгдэхэ.

АЖАХЫ ЭРХИЛХЭ ШЭНЭ ГУРИМУУД. Совхозууд ажахын тоосоондо бүрин ороод байхадаа, гүрэнэй зүгһөө түсэбэй ёһоор хүтэлбэрилэгдэхын хажуугаар, экономикоёо хүгжөөхэ, хүдөө ажахын продукци улам ехээр гаргадаг болохын тула өөһэдөө оролдолго үүсхэл гаргаха ушартай болоно.

Ажахын тоосоондо бүрин ороһон зарим совхозуудай жэшээ дээрэһээ харахада, ингэжэ шэнэ гуримаар ажахыгаа эрхилхэдэнь, экономическа хүгжэлтэ түргэдэжэ, үйлэдбэрэй ашаг үрэ ехэтэйгээр эрхилхэ, баһа хүсэ, зөөри гаргаад ехэ олзо оруулха арга боломжонууд бии болоно. Тиин гүрэнэй зүгһөө һомологдодог мүнгэ бага болгохо, өөһэдын нөөсэ ехэ болгохо арга олгоно. Олзынь зарим хуби совхоздоо үлэжэ, үйлэдбэрээ үргэдхэхэ, мүн ажалай түрүүшүүлые урмашуулха, улад зоной баян, болбосоронги байдал һайжаруулха хэрэгтэ гаргашалагдана. Совхозууд өөһэдын мүнгэ, мүн гүрэнэй урьһаламжа (кредит) ашаглан, малай байра, мастерской барина, мододые һуулгана, байрын гэр, клуб, хүүгэдэй саад, ясли, һургуули, больница гэхэ мэтэнүүдые барина.

Иимэ нэгэ жэшээ дурдая. «Красная Башкирия» (Башкирай АССР) гэжэ совхоз урдань тулюур, ходо гарзатай гарадаг байһан аад, түсэблэлгэ болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда ороһонһоо хойшо дүрбэн жэл соо эли бодо һайжараад, ашаг олзонь саг үргэлжэ дээшэлнэ. Орооһото урга малнуудай жэлэй дундуур ургаса гектарай 11,7 центнерһээ 21,6 центнер, һү һаалинь—23 мянган һаа 29 мянган центнертэ хүрэтэр нэмээ. Совхозой ашаг оршын хэмжээн дүрбэ дахин, олзонь таба дахин дээшэлээ. Гол Фондынуудынь 42 процентээр ехэ болоо.

Тус совхоз гүрэндэ продукци худалдаха түсэбөө ходо үлүүлэн дүүргэжэ, даабариһаа гадуур продукци худалдаһанай түлөө ехэ олзо оруулна. Орооһо, һү, мяханай өөрынь үнэ дунда зэргээр жэлэй 4,1 процентээр хямдарна. Продукцинь шанар һайжараа. 1970 ондо таба мянга үлүүтэй тонно сортовой орооһо тушаажа, 140 мянган түхэригэй нэмэлтэ олзо оруулаа. Иимэ олзо доходой ашаар материальна урмашуулгада һомолог додог фондынь нэмэнэ. Ажахын тоосоото даабари дүүргэһэнэй жэшээгээр, совхозой хүдэлмэрищэн бүхэн жэлэй 137 түхэриг гэхэ гү, али гол салингайнгаа 10 процентые энэ фондһоо абана.

Муу совхозой олзо доходһоо таһалагдадаг социально-соёлой хэмжээнүүдэй, гэр байра барилгын фондһоо «Красная Башкирия» совхоз 450 мянган түхэриг үлүүтэйе байрын гэрнүүдтэ, һургуули, больница, магазинай барилгада, тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгүүдтэ гаргашалаа, үшөө 73 мянгые — совхозой хүдэлмэришэдэй ажаһуудалай, соёлой, медицинскэ хэрэглэмжэ хангалгада, хүүгэдэй саад болон пионерэй лагерьнуудта байдаг үхибүүдэй эдеэ хоол һайжаруулгада зорюулаа.

Ажахын тоосоондо бүрин ороһон бусад хэдэ мянган ажахынууд мүн лэ нилээд һайн дүнгүүдые түйлаа. 1970 ондо ороной бүхы совхозуудай олзын 72 процентые үгөө, орооһо тарияанай 33 процентые, хлопогой — 60, мяха, һү болон бусад хүдөө ажахын продуктнуудай нилээд ехэ хубиие гүрэндэ худалдаа. Эдэ ажахынууд ургаса, мал ажалай продуктнуудые ажахын тоосоондо ороогүй совхозуудһаа ехээр абадаг. Орооһо, мяха, һү, бусад продукци абахын тула бага хүсэ гаргадаг болоһон, продукциин өөрынь үные доошолуулһан байна.

АЖАХЫ ДОТОРОЙ ТООСООН

Шэнэ гуримаар ажаллажа эхилһэн совхозуудай амжалтын нэгэ нүхэсэл юуб гэхэдэ, ажахы доторой тоосоо үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэг болоно. Энээнэй ашаар совхозой коллективүүд газар, техникэ болон хүдэлмэриин хүсые үрэ ехэтэйгээр ашаглаха, үрэһэ, үтэгжүүлгэ, горючи, заһабарилгын материал, запчастьнуудые гамтайгаар хэрэглэхын хойноһоо оролдохо, тиин бүхы ажахыгаа үргэхэ, олзо доход һайнтай болгохо ушартай.

Совхозой хүдэлмэришэн бүхэн ганса өөрынгөө урдахи... гүй, харин хүршынгөө, ... хынгаа ажал хэрэгэй ... рюусалгаяа мэдэрдэг ... хадань, одоол коллекти... салга, материальна ... гурим тогтоо гэхэдэ бо... хын тоосоото отделен... фермэ бүхэндэ газар, т... дэлмэриин хүсэн даалга... гээд тэдэнь хэды шэн... ци гаргахаяа, ямар ш... хэдынэй үедэ тушааха ... дахаяа өөһэдөө түсэбл... Тэдэнэй гаргаша, бүх... мэнүүдэйнь норматив... доро табигдаха юм. Эд... вуудай үндэһөөр өөһэд... лэй, кварталай, һарын ... биха байна.

Түсэбөө дүүргэжэ бай... ды шэнээн ажал хэгд... зөөри хэды шэнээн гар... наб, хэды шэнээн прод... наб гэжэ наринаар бүр... той. Иимэ хиналта — ... хэнэй ажал харуулхада ... ла юм. Энэнь үдэр бүр... дэнэб гэжэ харуулха... ажахын тоосооной хүс... шэлүүлхэ, социалис ... амжалта хангаха ү... наар табигдаһан тоо б... даа ажахын тоосоото ...

СОЁЛШОД — ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

„АЙЛШАДЫНЬ ХОДОДОО БОЛОЁЛ ДАА..."

ОТО ХҮДӨӨ хоёрой хоорондо холбоон... Энээн тухай яһалашье хөөрэлдэдэг гээшэбди. ...эдшье партиин Программа соо энээн тухай ...одоор бэшээтэй. Энэнь юуб гэбэл, хото хүдөө ...рой хоорондохи илгаае түргэн усадхаха, хото ...уудта байдаг гэрнүүдтэл адли байрануудые ...нютагуудта олоор бариха тушаа, тосхон, ...нуудай түхэл шарайе городойхиһоо дутуугүй ...охо тухай шиидхэбэри, тогтоолнууд яһала гатай.

...үүлэй жэлнүүдэй «үбшэнтэй» асуудалнуудай ...иинь юуб гэбэл, хүдөө нютагуудта залуушуул ...ожо үгэнэгүй, хото город тээшэ тэгүүлнэ, про...ленна предприятинуудта хүдэлхэеэ эрмэлзэнэ, ...уули һударта яарана гэжэ хүнүүдэй нэгэнтэ ...хэлсэһэниинь, хөөрэһэниинь эли баримта бошуу.

...лхан Буряадай облпрофсоведэй, Соёлой министрствын коллегиин шиидхэбэреэр эмхидхэгдэһэн ...урно-шефскэ комиссиин түрүүшын суглаан ...Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой ...үүлэгшэ П. Н. Лубсанов үгэ хэлэхэдээ, соёл... ехэ үүргэ тухай дэлгэрэнгыгээр тэмдэглээд, ...жэ нэмээ һэн: «Залуушуул хүдөөдэ тогтожо, ...ка үгэнэгүй гээд ходо хэлсэнэбди. Тэдэнэй хэхэ ...колхоз, совхозуудта олдохо. Мүнөө үеын ...нкэ яһалашье бии. Минии һанахада, хүдөөгэй ...ушуул соёлой талаар ехэл муугаар хангагдана ...э ха. Клубтамнай ехэнхидээл кино гарана. ...н һайханай бүлгэмүүд, арадай театрнууд зарим ...нуудта хүдэлдэгшье һаа, һанаһанда хүрэнэ... Соёлшод гээшэмнай хүдөөгэй ажалшадые ...культурын талаар һайнаар хангаха нангин ...тай зон ха юм. Улаан-Үдын театрнууд, фи...мони, соёл гэгээрэлэй училищи, соёлой дээдэ ...улиин коллективүүдэй хүдөө нютагуудаар ...ябажа, наада, концерт табижа, саг үргэлжын ...адынь болодог һаань ехэл һайн һааб даа. ...у дуу, гоё хүгжэм, уран шүлэг, хатар нэгэ... час соо шагнажа, хаража урмашаһан мал... хонишон ажал хүдэлмэридөө ерэхэдээ, дали...ан мэтээр ажалдаа хамсы шуун ородог бэшэ ...?»

...рүүлэгшын хэлэһэн үгэнүүд зүйтэйл ха гэжэ ...дана.

...то, хүдөөгэй холбоон... Хотын театрнууд, соёл ...рэлэй зургаануудай хүдөөдэ ябуулха культур...фскэ хүдэлмэри тухай жэлһээ жэлдэ хэлсэ...и. Теэд үнэн дээрээ энэ талаар ямар байдалтай ...ибди?

...аан-Үдымнай гурбан театр, «Байгал» ансамбль ...нажарай үедэ ондоо область, хотонуудаар, ...нютагуудаар ябадаг гээшэ.

...па Намсараевай нэрэмжэтэ Буряадай драмын ...ай коллектив хүдөө нютагуудаар ходол ябажа ...аб даа. Зүгөөр эндэ онсо тэмдэглэмээр ...иинь гэхэдэ, театрай коллектив хэдэн бригада...лоод, дүтын аймагуудай ажахынуудта ошожо, ...ерт, наада харуулдаг юм. Илангаяа залуу ар...уудай эмхидхэһэн концертнүүд тон һонир...ой байдаг гэжэ хүдөөгэй хүнүүдэй хэлэдэгынь ...н.

...ряадай драмын театрайхид үнгэрэгшэ 1971 ...туршада 340 дахин зүжэг табижа, 70 гара ...ан хүн зондо тэдэнээ харуулһан юм. Нажар ...он үерэй үедэ Захааминай аймагаар ябаха... ...ура бороотой гэжэ шалтангүй, харгы замай ...ье һаа, тракторaар автобусоо шэрүүлээд, тос...о тосхон хүрэтэр ошожо зүжэгүүдээ таби...айгаа. Мүнөө театрай коллектив Хэжэнгын, ...хаанай аймагуудай соёлой гуламтануудые ...э абаад, амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай.

...хэдэ Улаан-Үдын, авиационно заводой дэргэ... «Рассвет» гэһэн соёлой ордоной коллектив ...алаар нилээд ехэхэн ажал хүдэлмэри ябуул...эдэнэр Загарайн, Хурамхаанай аймагуудые ...э абанхай юм. Энэ коллективые магтамаар. ...эй жэшээгээр бүхы коллективүүдэй хүдөөгэй ...адта туһалдаг һаань, ямар һайн байха бэ...

...оор ниислэл хотымнай зохёохы ажалтай оло...коллективүүд культурно-шефскэ ажал хүдэл... хүдөө нютагуудта ябуулхагүйһөө гадна, тэ... тухай огто мартажархинхай байха юм. Ехэл ...амаар.

...ряадай гүрэнэй оперо, баледэй театр тухай ...суу холуур таранхай. Теэд энэ театрай кол...вэй хатаршад, дуушад, хүгжэмшэдые аймa...иннай ажалшад тон үсөөн хүдөөдэ харана. ...театрай концертын ямарханшье бригада эм...хээр арга боломжотой байһан тухай эндэ хэ...эй үлүүл хаш. Суута хатаршад, дуушад, хүг...д театртa олон.

...трай директорые орлогшо С. Д. Очиров ...тушаа олон юумэ хэлэжэ шаданагүй. Энэ ...ктив Хяагтын, Сэлэнгын аймагуудай соёлой ...ануудые шефтээ абажа, тэндэхи ажалшадта ...концерт харуулха түсэбтэй һэн. Теэд... ...н тарбаган нобшодоо хүрэхэгүй» гэһэн буряад ...ай оньһон үгэ эндэл тон зохидоор таарана бэшэ ...

...то городой соёлшодой ажал хүдэлмэридэ сэг...гансал энэ түбэй харагшадай зүгһөө үгтэхэ ...эхэнхи хубинь хүдөөгэй ажалшадай зүгһөө ...даха зэргэтэй ха юм. Юуб гэхэдэ, хүдөө нют...амнай аяар 600 гара мянган хүн ажаһуу...лдэнэй соёл культурын талаар табиһан эрилтые хангаха, дүүргэхэ гээшэ амархан хэрэг бэшэ aaб даа. Тиибэшье шефүүдэй ажал хүдэлмэри эмхитэй һайнаар табигдаад байбал, энэ асуудалые амжалтатайгаар шиидхэхэдэ, «тархишье» бэлэн ха юм.

Буряадай уран зураашадай холбоон, Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейн коллектив хүдөөгэй ажалшадта гуһалха уялгаяа мартанхай гэжэ сэхэ хэлэмээр. Жэл бүри хэдэн нүүдэл выставкэ эмхидхэгдэжэ, аймагуудта эльгээгдээшье һаа, үшөөл үсөөн байна даа. Үнгэрэгшэ намар Зэдын аймагай «Мир» колхоздо уран зурагай галерей нээгдэһэн aaб даа. Теэд энэмнай «татаха, түлхихэһөө» нааша боложо хэгдэһэн хэмжээ ябуулга...

Харин мүнөө Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхоздо уран зурагай музей нээхэнь гэлсэһээр үнинэй болообди. Энэ музей 1971 оной декабрь һара соо нээгдэхэ түсэбтэй һэн. Совхозоорхин гэр байра бэлдэнхэй. Музейдэ табигдаха зурагууд шэлэгдэнхэй. Теэд уран зураашадай холбоонойхид, Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейгээрхин мүнөө болотор нобшорһоор.

Хүдөө нютагайхиднай хото городой соёлшодые ходол хүлеэжэ байдаг. Нажар, намарай үедэ Улаан-Үдын ямар нэгэн театрай гү, али «Байгал» ансамблиин ажахыда ерэжэ, наада концерт, зүжэгөө табижа эхилхэдэ, хүдөөгэй ажалшадай ёһотойл һайндэр болодогынь хэндэшье мэдээжэ. Холын бэлшээридэ, гуша-дүшэ модоной газарта байһан малшад, хонишод гүйлгэлдэжэ ерэдэг. «Һая манай энээ руу Буряадай драмын театрайхид ябаа һэн. Гоё байгаа». «Байгал» ансамблиимнай дуушад, хатаршад гайтай уранууд, бэрхэнүүд даа. Альганай хордотор альга ташаа гээшэбди», «Хэээ ерэхэ театр бэ?» гэһэн хөөрэлдөөнэй гарахые хүдөө нютагуудта яһала дуулахат.

Улаан-Үдын соёл гэгээрэлэй училищиин, хизаар ороноо шэнжэлэлгын республикын музейн, ород драмын театрай коллективүүд хүдөөдэ ябуулагдаха культурно-шефскэ хүдэлмэридэ анхаралаа багаар хандуулна гээшэ ха. Жэшээлхэдэ, соёл гэгээрэлэй училищиин коллектив (директорынь В. Г. Николаев) Хори, Загарай тосхонуудай соёлой ордонуудта концерт табиха нэрэтэй аад, тэндэнь хүйтэн гэжэ шалтаад ошоногүй. Һанаад үзэгты. Тэндэхи соёлой ордонуудые даагшанар хэд бэ гэхэдэ, соёл гэгээрэлэй училищи үнишье бэшэ дүүргэжэ гараһан хүбүүд байха юм. Тиихэдэ хизаар ороноо шэнжэлэлгын республикын музейнхид хүдөө гарахаар хоёр машинатай аад, тэдэмнай ходол эбдэрхэй гэжэ шалтаад һуужал байдаг. Ажахынууд дээгүүр һүүлэй үедэ арадай музейнүүд олоор нээгдэнэ. Теэд дээрэһээ, ехэ музейнүүдэй зүгһөө туһалаагүй һаа нютагта музей шэнээр эмхидхэхэ гээшэмнай гайтайшаг даа. Сэлэнгын аймагай Жаргалантын музей суурхаһаар үнинэй aaб даа. Теэд мүнөө тэндэ юун боложо байнаб? Байһан гэрынь үмхирөө, олонхи экспонадынь үгы болоо. Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой ветеран Т. Д. Данзанов ядахадаа, экспонадуудыень гэртээ абаашажа хадагаланхай. Хангаловай нэрэмжэтэ музейнхид туһалаа гү? Үгыл даа, үгы.

Улаан-Үдэ хотымнай предприяти, завод, фабриканууд хүдөө нютагуудай ямар нэгэн ажахын соёлой гуламтануудые шефтээ абаһан байдаг. Жэшээлхэдэ, ЛВРЗ-гэй соёлой ордонойхид Яруунын аймагай соёлшодто туһалдаг, судна бүтээлгын заводойхид Баргажан нютаг ходо ошодог. Мүнөө үедэ хүдөөгэй соёлшоднай өөһэдөөшье ехэ эдэбхитэй, арга боломжонуудаар баян болонхой aaб даа. Тэдэнэрэй олонхинь хото городойхидой «ама харанагүй», өөһэдыгөө хүсөөр ехэ эбтэй, һайн программатай уран һайханай бүлгэмүүдые эмхидхэдэг болоһоор үнинэй. Тиибэшье хото городойхидой туһагүйгөөр соёлой ажал хүдэлмэри ябуулханьбаһал бэрхэтэй. Жэшээлхэдэ, гоё һайхан костюмууд, хүгжэмэй инструментнүүд, мэргэжэлтэдэй талаар хүдөөгэйхиднай ядалдана.

Һаяхан Мухар-Шэбэрэй аймагай Түгнын соёлой ордониие даагша Полина Тимофеевна Перелыгинатай хөөрэлдэхэдэ, баянист ехэл хомор гэжэ гомдоо һэн. Аймагуудай соёлой таһагууд баянистнуудай курсада хүнүүдые эльгээнэгүй. Тиигээдшье Улаан-Үдэдэмнай тиимэ курсанууд үгы шахуу.

Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Лубсановай хэлэһэнэй ёһоор, соёлой мэргэжэлтэд хүдөөдэ ехэ дуталдана. Колхозойнь түб Гильбэр тосхондо һайн клуб, радиостанци, библиотекэ — бүхы юумэн бии. Теэд... Бэрхэ баянист, мэргэжэлтын үгы байхада юу хэхэбши?

Хүдөөдэ ябуулагдаха культурно-шефскэ хүдэлмэри гээшэмнай ехэл удха шанартай болоно бшуу. Нэгэдэхеэр, Эхэ оронд элбэг дэлбэг таряа, нооһо, һү, мяха тушаажа байдаг ажалшадта сэхэ туһалһан хэрэг болоно. Хоёрдохёор, хүдөө соёлшодто туһалха гээшэмнай хото хүдөө хоёрой хоорондохи илгаае ойрын жэлнүүдтэ усадхаха гэһэн партиин табиһан зорилтые бодото дээрэнь бэелүүлэлсэһэн хэрэг болоно бшуу.

Һаяхан Буряадай облпрофсоведэй Президиумэй, республикын Соёлой министерствын коллегиин үүсхэлээр культурно-шефскэ хүдэлмэриие шалгаха тусхай комисси эмхидхэгдэбэ. Энэ комиссида гуша найман хүн ороно. Ниислэл хотымнай театрнууд, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд, гуламтануудай хүдөөгэй соёлшодто үзүүлжэ байһан туһаламжые энэ комисси шалгажа байха юм.

Хотын соёлшодые хүдөөгэй соёлшод хүлеэжэ байна. Улаан-Үдымнай соёлшод шэнэ 1972 ондо хэгдэхэ, ябуулагдаха ажал хүдэлмэриингөө түсэб тодорхойгоор табиба. Зай, иигээд ажалдаа, нүхэд!

Хүдөө нютагуудай хүндэтэ айлшадынь хододоо болоёл даа!

Г. ДАШАБЫЛОВ,
манай тусхай корреспондент.

ТООНУУДАЙ СААГУУР ХАРАХАДА

Һаяхан КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагай ээлжээтэ заседани боложо, аймагай ажалшадые киногой талаар хангалга тухай аймагай киносетиин дирекциин тоосоон шагнагдаба. Тэрэнэй директор В. С. Борбуев мэдээсэл хэбэ.

Үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдээр киногойхид бараг амжалтануудые туйлажа шадаа. Жэшээлхэдэ, жэл соо 2500 кинофильм зондо харуулха байбал, 2723 хүргөө. Тиигэжэ түсэбөө 108,9 процент дүүргээ. 1971 ондо 74000 хүниие киногоор хангаха түсэбтэй байгаа. Үнэн дээрээ 100244 хүн кинодо ороо юм ха. Тиигэжэ түсэбөө 135 процент дүүргэбэ. Мүнгэнэй талаар хараа һаа иимэ. Жэл соо 10 мянган түхэриг олзо оруулха байгаа, харин тэрэнь 13838 түхэригтэ хүрэжэ, түсэб 138 процент дүүргэгдэбэ. Эдиршүүлыешье киногоор хангаха түсэбөө баһал үлүүлжэ шадаа. Бүхы дээрээ таби юһэ мянганһаа үлүү хүүгэд кино хараһан байха юм.

Киногой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда түрүү нүхэд олон. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой киномеханик, коммунист Владимир Гармажапович Хамаганов олон жэлдэ ажаллана. Тэрэнэй жэлэй дүн һайн байдаг. Үнгэрэгшэ жэлэй түсэб 108,1 процент хүргэбэ. Мүн «50 лет Октября» колхозой киномеханик, коммунист Владимир Шагжеевич Пронтеев түсэбөө 203,8 процент, «Коммунизм» колхозой киномеханик В. Богроев — 117,4 процент болотор түсэбүүдээ дүүргэжэ, социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Тиихэдэ Орлигой дунда һургуулиин дэргэдэхи «Одон» гэжэ хүүгэдэй кинотеатр баһал һайн ажаллана. Тэндэ ажалай багша, партиин гэшүүн Владимир Лагбаевич Осохеев хүдэлдэг. Жэлэйнгээ түсэб тус кинотеатр 175 процент хүрэтэр дүүргээ.

Эдэ амжалтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, Аха нютагай ажалшадай дунда кино үргэнөөр дэлгэрэнги гэжэ элеэр гэршэлнэ ха юм. Гадна аймагай киносетиин дирекциин хүдэлмэрилэгшэдэй ажалдаа һайнаар хандажа, арад зониие хангалгада горитой анхарал табиһанайнь үрэ дүн бэзэ.

Хэды тиигэбэшье нүхэр Борбуевай тоосоогоор үгэ хэлэһэн нүхэд олон дутуу дундануудые элирүүлээ. Жэшээлхэдэ, аймагай Соведэй соёл культурын талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ Х. Х. Хантаев үгэ хэлэхэдээ иигэжэ тэмдэглэбэ:

— Жэлэй дүнгүүдые харуулһан тоонууд яһала һайн. Теэд тэдэнэй саана юун бэ? Дутуунууд угаа олон. Нэн түрүүн Орлик тосхон дээрэ кино ехэ муугаар харуулагдана. Заримдаа таһалдаха, дууниинь үгы болошохо ушарнууд али олон. Тиихэдэ киногой боложо байха үедэ үүдэн нээгдэхэ, хаагдаха, зал соо һууһан хүнүүдые газаашань дуудаха ушар бии.

Саашань нүхэр Хантаев аппаратурануудаа ариг сэбэр байлгаха, тэдэндээ анхаралтайгаар хандаха тухай хэлээ. Киномеханигуудые бэлдэлгын асуудалда анхарал хандуулаа. Аймагай бүхы киномеханигууд сооһоо оройдоол гурбан хүн 2-дохи категоритой юм. Тиихэдэ хоёр хүн кино гаргаха эрхэ олгодог үнэмшэлгэгүй.

— Киномеханигуудай ажалда дирекциин зүгһөө анхарал багаар табигдана. Эрилтэ һула. Тэдэнэй хүдэлмэриие дирекциин зүгһөө хиналга муу эмхидхэгдэнхэй, — гэжэ КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша Д. Б. Шарастепанов хэлэбэ. — Тэрэ ушарһаа боложо зарим киномеханигуудай зүгһөө хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандаха, ажалай журам эбдэхэ ушарнууд үзэгдэнэ.

Гадна ажалшадай дунда кино нэбтэрүүлгэ үшөөл һулаар ябуулагдана. Хүдөөгэй киномеханигууд гансал кино харуулхые мэдэнэ. Киногой урда үгэ хэлэхэ, айлнуудаар ябажа биледүүдые худалдаха зүйлнүүд үгы.

Тиихэдэ «Улаан-Аха» колхозой Алаг-Шулуун, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи бригада болохо Шарзада, «50 лет Октября» колхозой Богсон, Дэби һууринуудаар кино тон үсөөн харуулагдана.

Мүнөө жэл СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой гүйсэхэнь. Тэрээндэ зорюулжа киногойхид ехэ ажал хэхэ ёһотой. Арадуудай хани барисаае харуулһан кинофестивальнуудые эмхидхэхэ хэрэгтэй. Теэд мүнөө дээрээ энэ ажал захалагдаагүй байһаар.

— Аха нютагайнгаа ажалша малша зониие киногой талаар хангалгые эрид һайжаруулхын тула тон ехэ ажал хэгдэхэ байна. Тиимэһээ киногой ажалшад ажалаа бүхы талаһаань хаража үзөөд, хэмжээ ябуулгануудые хараалха зэргэтэй, — гэжэ КПСС-эй райкомой секретарь З. Б. Шагдуров тобшолол хэбэ.

Зүблөөнэй түгэсхэлдэ В. С. Борбуев заагдаһан дутуу дутуу дундануудые усадхаха хэмжээнүүдые абахабди, ажалаа һайжаруулхабди гэжэ найдуулаа.

В. ГАЛСАНОВ.
Ахын аймаг.

МҮРЫСӨӨНДЭ ОЛОН ХҮНИИЕ ХАБААДУУЛХА

«Социалис мүрысөө саашадань улам һайнаар эмхидхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бэелүүлэн, мүн КПСС-эй Буряадай обкомой пленумэй тогтоолтой зохилдуулан, республикын эд хэрэглэгшэдэй кооперациин предприяти, эмхи зургаануудта социалис мүрысөө улам һайнаар эмхидхэхэ, тэрэниие гуримшуулха тухай тогтоол республикын Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет баталан абаба.

Республикын социалис мүрысөөндэ эрхимлэһэн эд хэрэглэгшэдэй кооперациин предприяти, эмхинүүдэй коллективүүдые урмашуулжа байхын зорилгоор Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг бии болгохо гэжэ тус тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

Тиин 1972 оной нэгэдэхи квартaлда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргажа, эндэ эрхимлэһэн коллективтэ дамжуулгын Улаан туг барюулагдаха болонхой.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг барюулжа байхын зорилгоор республика дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн квартал бүри согсолжо байха гэжэ гүрэнэй худалдаа наймаанай, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой президиум Буркоопсоюзай правлени уялгалагдаба.

Тэрэшэлэн худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэжэ, мүрысөөндэ олон хүниие хабаадуулхаар республикын эд хэрэглэгшэдэй кооперациин, гүрэнэй худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой президиум, Буркоопсоюзай правлени уялгалагдаба.



Мария Ивлевна Похомова № 10 ательедэ эрэшүүлэй хубсаһа оёдог мастераар 35 жэлдэ ажаллана. VI разрядай мастер М. Похомова нүхэдэйнгөө дунда эгээл үндэр мэргэжэлтэй оёдолшон гэжэ суурханхай. 8-дахи табан жэлые Мария Ивлевна 4 жэл соо дүүргээ һэн. Мүнөөшье нүхэр Похомова үдэр бүриингөө даабариие 150 процент дүүргэхэ зууруа һайн шанартай, зохид сэбэр хубсаһа оёдог байна. Тиимэһээ тэрээндэ эгээл харюусалгатай орёо хүндэ захилнууд даалгагдадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. И. Похомова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото

АНХАНҺАА АМЖАЛТАТАЙ

Энэ үглөөгүүр малшадтай уулзаха гэһэн түсэбтэй гарабабди. Саһан ороод, үглөөгүүр тээ хүйтэбэр, баруун хойто зүгһөө һалхитайшаг байба. Сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Нима Бадмаевичтай харгыдаа хөөрэлдэнэбди. Һайнаар хүдэлдэг депутадтай уулзаха гэһэн байгааб.

— Уулзаха даа. Удаан болонгүй харахат, — гээд харюусаба.

— Юу хэдэг бэ? — гэжэ асуубаб.

— Һаалишан даа. Санжидмаа Бадмаевна... Залуу хүн юм. Бэрхэл басаган даа, — гээд уршалаа һууһан нюураа гараараа аршаад абаба.

Энэ хүнэй үгэ үнэтэй. Юуб гэхэдэ, Нима Бадмаевич Ринчино ажабайдалай ута зам гаталһан, пенсидэ гараханьшье дүтэлһэн Барилгашаншье, полевой бригадын бригадирааршье ябаһан байха. Хаанашье хүдэлхэдөө оролдосо ехэтэй байһанаа харуулдаг. Эрхим үрэ дүнтэйгөөр хүдэлһэнэйнгөө түлөө социалис Ажалай Герой гэһэн нэрэ зэргэтэй.

Лапиин нугада байдаг һү һаалиин фермэ хүрэжэ ерэбэбди. Эртэ үглөөгүүр үнеэдээ һаажа урдиһан һаалишад эдеэень үгэхэеэ бэлэдхэжэ сүлөөгүй байба. Санжидмаа уданшьегүй бии болобо. Нюргаар үндэр, хүрилһэн шарайтай, ехэбтэр нюдэтэй басагантай танилсабабди. Тэрэ хэһэн хүдэлмэри, байһан дутуу дунданууд тухайгаа залан сэхэ хөөрэхэ дуратай. Хоёр удаа сомоной Соведэй депутадаар һунгагдаһан. ВЛКСМ-эй обкомой гэшүүн.

Һургуулида һураха ла бэшэнтэй тухай барагай ябаха. Найман класс дүүргээд, саашаа һуражашье ядаагүйл даа. Санжидмаа түрэл нютагтаа үлэхэеэ хүсэдэг һэн. Дашимаа эгэшэнь энээндэнь һайн жэшээ боложо үгэбэ. Һаалишан боложо ороод, бэрхэшээлһээ тунхарингүй, оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, бага багаханаар амжалта туйлажа захалаа. Хаа-яахан сүлөөтэйдэнь дүү басагаяа дахуулжа, үнеэ һаалгажа һургаа һэн. Харыш, ямар түргэнөөр һуранаб. Гарайнь хүдэлхэ ондоохон. Шолмохон байнаш гэһэн бодол эгэшын зосоо түрөө һэн. Санжидмаа найман класс дүүргээд, олон юумэ шэбшэжэ бодожо байнгүй, эгэшынгээ гаргаһан зүргөөр даган ошоо бэлэй.

Даажа абаһан үнеэдээ жэншэд гүүлэнгүй һаагаадхидаг болоо. Суг хүдэлдэг нүхэдынь залуухан аад, оролдосотой нэтэрүүхэн басаганай амжалтаар баярлан байха. Һүүлэй гурбан жэлэй турша соо үүлтэртэ үнеэдэй һү һаалиин фермэдэ хүдэлжэ байнхай. Хорин һаамхай үнеэтэй юм. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлэй турша соо үнеэн бүриһөө 1350 литр һү һааха гэһэн уялга абаһан һаа, арбан нэгэ һара соо үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һаагаа. Байгша табан жэлэй туршада бүри ехэ амжалта туйлахаар зоригжонхой. Аяар арбан жэлэй туршада хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон Санжидмаа Бадмаевна Тарасовагай урдаа табиһан зорилгоёо дүүргэхэ байһандань багаханшье һэжэг түрэгдэнэгүй.

Һанаа амгалан һуужа шададаггүй хүн гэжэ тэрээн тухай суг хүдэлдэг нүхэдынь хэлсэдэг. Эгээл тиимэ хадань, ажалай ульгэр жэшээ харуулдагтань үндэр этигэл үзүүлжэ, нютагай Соведэй депутадаар удаа дараалан һунгаа.

Үбэлжөөндөө буушаһан хонинонь улаан булангынь заһабарилагдаагүй, хүйтэн задагай даа, газетэ, журнал уншахаһаа байтагай суглаашье үнгэргэхын аргагүй байба. Санжидмаа Бадмаевна энэ асуудал дары түргэн партийна суглаан дээрэ табижа, түргэн хэмжээ абхуулаа. Һаалишад радиотой, газетэ, журнал саг соонь уншажа байдаг, хирэ хирэ болод гээд кино хаража байдаг болоо. Автолавкашье ябадаг болоо.

Үнгэрэгшэ жэл арбадахи класс дүүргэхэ хүбүүд, басагадаар ошожо хөөрэлдөө бэлэй. Һү һаалиин фермэ дээрэ хүдэлхэ дуратайгаа Сыдымаа Аюшеева, Надя Будаева, Дышигмаа Ахнаева, Дуся Бадмаева гэгшэд мэдүүлээ. Хэнэйшье мэдэһээр, илангаяа залуу үетэнэй хүдэлһэн газарта хүхюу зугаатай байха ёһотой. Тэдэнэр кино хараха, һонин ном уншаха, газетэ, журнал саг дарыдань абаха дуратай байдаг шуу. Теэд фермэдэ хүдэлхэеэ ерэһэн эдэ нүхэдтэ тон бага анхарал хандуулагдадаг байшоо. Газетэ, журнал аяар хори хоноходо болошоһон хойно абадаг, 2-3 һарын туршада нэгэ дахин кино хараһан, угайдхадаа бригадир Ширабоной гэмээ боложо банинь заһабарилагдаагүй байгаа. Санжидмаа Бадмаевна совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ эдэ бүгэдэ тухай мэдүүлээ.

— Тиигэбэшье үшөөл һайса эдэ асуудалнууд анхарагданагүй. Залуушуулда һайн эрхэ байдал олгохо хэрэгтэй, — гэжэ тэрэнэй һанаагаа зободогынь буруу бэшэ.

Нүхэр Тарасова нэгэ шиидэжэ, оролдолго гаргабал, эхилһэн хэрэгэйнгээ захада гаражал һаладаг.

Хурамхаанай аймагай Аргатын совхозой һалишанда саашадаа бүри үндэр амжалта туйлажа, эршэтэй һайнаар хүдэлхыень үнэн зүрхэнһөө хүсэгдэнэ.

Ц. ХАМАЕВ.

ТООСООНДО БҮРИН ОРУУЛХА

...малай дүн зүбөөр шэнжэлэн ..., бодото дээрээ бүтээгдэһэн ... түсэбтэйнь сасуулжа үзэ... ...рагүй гүйсэдхэлтэй һалбари... ... саг соонь өөдэнь татаха ...илгоно.

МАТЕРИАЛЬНА УРМАШУУЛ... Материальна урмашуулгын ... зүбөөр ашаглаха гээшэ ... доторой тоосоо бэелүүлхэ, ...ри бүхэнэй ажал һайжа... ... хэрэгтэй нягта холбоотой. ... зүбөөр ашаглаха гээшэ ... юудхатайб гэхэдэ, һалбари бү... ... коллективэй гэшүүн бүхэ... ...эһэн ажалай жэшээгээр тэ... ... гаргашалха эрилтэ табина. ...хозууд материальна урма...ынгаа фонд, тэрэниие ашаг... ... гурим хүтэлбэри болгодог. ... дүнгүүдэй түлөө хүдэлмэри... ...гаргагдаха ёһотойб гэжэ тэрэ ... дотор хэлэгдэнхэй, мүн ...олон бэлэдхэл һайнтай зарим ...эрилшэдтэ тогтоогдоһон ма...льна урмашуулгын хэмжээ... ...эффициентнүүд заагданхай, ...ын һалбаринууд продукци ...ха жэлэй түсэбөө ямараар ...гэнэб, тэрээн дээрэһээнь хара... ...совхозой хүдэлмэрилэгшэдые ...ха ёһотой.

«...рут» совхоздо (Молдавиин ...) үйлэдбэриин һайн үрэ дүнгүүдые түйлалгада һалбари бүхэн хэды шэнээнээр хубитаяа оруулнаб, тэрээнэйнь жэшээгээр материальна урмашуулгын фондын мүнгэн гаргагдадаг. Энэ хэрэгтэ фондын 70 процент хүрэтэр гаргашалагдана. Хүдэлмэрилэгшэдэй салин дээрэ нилээд ехэ нэмэри болодог байһаниинь хэлсээнгүй.

Ажахы эрхилэлгын шэнэ гуримда социалис мүрысөөн нилээд ехэ хүсэ нүлөө үгэнэ. Мүрысөөнэй гурим болон дүн — илагшадые элирүүлхэ хэм хэмжүүр боложо үгэдэг.

Тариан ажалые абажа үзэбэл, хабарай тарилгын, таряа хуряалгын, намарай паар хахалалгын үедэ тус тустань мүрысөөнэй гурим тодорхойлогдоно. Мүн хажуугаарнь, тоогһоо орооһо шэрэлгэ, силос даралга, һолоомо даралга г. м. шухала хүдэлмэридэ мүрысөөнэй гурим баһал тодорхойлогдодог. Мал ажал дээрэ абаад үзэхэдэ, үнеэн бүриһөө һааһан һүн, шахагдаһан малай шэгнүүрэй нэмэсэ, малай бүрин байлга г. м. дүнгүүд дээрэһээ хаража, мүрысөөндэ илагшад элирүүлэгдэнэ. Мүрысөөнэй дүнгүүд мал ажал дээрэ — һара бүри, тариан ажал дээрэ ажалай сезоной дүүрэхэдэ, харин дүүрээдүй байхадань табан хоног бүри гаргагдадаг. Заримдаа (жэшээлхэдэ, таряа хуряалга болон орооһо шэрэлгэ дээрэ) үдэр бүри дүнгынь гаргагдана.

Мүрысөөндэ илагшад шагнал хүртэхэһөө гадна, дамжуулгын Улаан туг абадаг, Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдадаг, Хүндэлэлэй самбарта, Ажалай алдар солын дэбтэртэ бэшэгдэдэг байна.

ЭКОНОМИЧЕСКА ҺУРАЛСАЛ. Ажахы шадамараар эрхилхэ, тоолохо, шэнжэлхэ мэргэжэлтэй болгохын тула партийна комитедүүд хүдөөгэй хүдэлмэрилэгшэдэй экономическа һуралсал эмхидхэнэ. Канска районой совхозуудта (Красноярска хизаар) совхозуудай хүдэлмэришэдэй, харин районуудай центртэ — ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй экономическа һургуулинууд нээгдэнхэй. Экономическа һуралсал үйлэдбэриин шухала зорилгонуудые шиидхэлгэтэй нягта холбоотой.

Экономическа һуралсал ажахын хэрэгүүдые бүри һайнаар эрилхэ ябадалдань кадрнуудта туһална. Тэдэнэр үйлэдбэриин технологи саг үргэлжэ нарижуулха, хүрьһэ элдүүрилгэ, мал харууһалга һайжаруулха, техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гэжэ оролдоно.

Москва шадарай «Белая дача» гэжэ совхозой үйлэдбэридөө НОТ (эрдэм наукын заабараар ажалаа эмхидхэлгэ) нэбтэрүүлжэ байнхай. Хүдэлмэрилэгшэдэй ажалаа болгоомжо һайжаруулагдана, үйлэдбэри оньһожоруулха, автоматаар ... байдал улам һайжаруулха асуудалнууд ехэ анхарал хандуулагдадана.

Совхозуудтай ажахын тоосоото харилсаа бэхижүүлхэ, һайжаруулхын тулада шухала бүхы юумэ гүрэн хэнэ. Ажахын тоосоондо бүрин ороһон совхозуудай продукци дээшэлүүлэгдэһэн сэнгээр абтана.

Совхозуудай бэеэ даанхай байдал үргэдхэгдэнэ гэхэ гү, али ажалай бүтээсые, продукциин өөрынь үные тэдэнэр өөһэдөө тодорхойлно, хүдэлмэришэдэй тоо түсэблэнэ. Энэнь үйлэдбэри хүгжөөхэ зорилгоор коллективүүдэй гаргадаг үүсхэлые бүри ехэ болгоно. Зарим совхозуудай тариалангайнгаа талмай үргэдхэнгүй, хүдэлмэришэдэйнгөө тоо нэмээнгүй, продукци абалгаяа дээшэлүүлһэниинь тушаан болоһон хэрэг бэшэ.

Зүгөөр ажахын тоосоондо бүрин ороһон бүхы совхозуудшье ажахы эрхилэлгын энэ һайн талые, мүн өөһэдынгөө нөөсэ болон арга боломжонуудые сүм ашаглаха гэхын аргагүй. Зарим ажахынууд үшөөл дутамагаар хэрэглэжэ байна. Ажахын тоосоонэй гуримые улам ... һайжаруулха шухала байһаниинь ... Үйлэдбэриин нөөсэ болон фондуудые ашаглаха арга боломжонуудые бүхы талаһаань хараадаа абажа, эгээн һайн, таарамжатай түсэбүүдые зохёолгодо туһалха шухала. Совхозуудые материал болон техникээр хангаха, капитальна барилга хэдэг предприятинууд эдэ уялгануудаа хэр дүүргэнэб гэжэ нютагай Соведүүдэй, хүдөө ажахын зургаануудай зүгһөө шангаар хинадаг байханьтон шухала.

Тусхай трестнүүд, нэгэдэлнүүдые эмхидхэлгын дүй дүршэлдэ анхарал табимаар. Иимэ гуримаар совхозуудые хүтэлбэрилхэдэ, арга боломжонуудаа бүрин ашаглаха, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ арга олгоно.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэриин үндэһөөр, табан жэл соо бүхы совхозуудые ажахын тоосоондо оруулжа дүүргэхэ хэрэгтэй. Энэ хадаа манай оронoй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ ехэхэн алхам болохо байна.

И. ПЕТУХОВ.



ДРВ. **Ханойн механическа завод Вьетнамай түб хотын эгээл түрүү предприятинуудай нэгэн юм. Гүрэнэй түсэбые саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэжэ байһанайнгаа түлөө энэ завод хоёрдохи шатын Ажалай орденоор шагнагдаһан байна. Эндэхи 34-дэхи бригадын хоёр цех социалис ажалай цехэй үндэр нэрэ зэргэдэ хүргэһэн байна. Түсэб уялгануудаа саг соонь дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ залуушуул ехэ эдэбхитэйгээр хабаададаг.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу токарьнууд, ажалай түрүүшүүл Буй Тхи Тьи (зүүн гарһаа) Буй Ван Сүэн ажал дээрээ.

ТАСС-ай фотохронико.

Газетэ уншагшадтай үнгэргэһэн заншалта уулзалга

ҮШӨӨЛ ҺОНИН, ХУРСА УДХАТАЙ БОЛОГ ЛЭ

ААЛАН. Хориин совхозой нэгэдэхи отделениин түб һуурин. Эндэ жараад гаран үрхэтэ айл ажаһуудаг. Булгадаа шахуу нютаг зон. Айл бүхэн шахуу жэлһээ жэлдэ «Буряад үнэн» захижа уншадаг. Ушар иимэһээ эндэхи уншагшадтай уулзаха, газетын редакциин ажал хүдэлмэри тухай, коллективэй бэелүүлхэ саашанхи зорилгонууд тухай тэдэндээ хөөрэжэ үгэхэ, газетэ тушаа тэдэнэй ямар бодолтой, ямар дурадхал болон ажаглалтай болоһыень шагнаха хүсэлэн үнинэй түрэһэн юм. Одоол тэрэ зориго хүсэндөө хүрэбэ. Газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэд һая Ааланай уншагшадтай уулзалга эмхидхэбэ. Энэ уулзалгада тушэ таран хүн ерээ. Гадна КПСС-эй райкомой, аймагай «Шэнэ Үдэ» газетын редакциин түлөөлэгшэд мүн лэ хабаадалсаа.

Газетын редакциин хүдэлмэри тухай хэлэгдэһэн богонихон мэдээсэлэй һүүлээр газетэ тушаа үгэ хэлэлгэн болобо. Тэдэнэй хэлэһэн үгэнүүдһээ анхарал татамаар һанамжа, дурадхал болон шүүмжэлхэ ажаглалтануудые хүряажалан доро толилнобди.



Б-Д. ГАСАРАНОВ,
тусхайта пенсионер:

—Ехэ һонин уулзалга болобо. Энээнһээ урагша иимэ юумэнэй болоһые һанангүйб. «Буряад үнэн» уншажа эхилһэн сагни үни ааб даа. Тэрэ үедэ «Үнэнэйшэ» олдохонь шухаг бэлэй. Алсагар Мархайн бэшэһэн юумэн хурса удхатай, шанга шүүмжэлэлтэй байдаг һэн. Мүнөө Будамшуу тэрэнэй хэрэг үргэлжэлнэ гээшэ ааб даа. Тэд материалынь һанаһанда хүрэдэггүй. Иишэ тиимэ эбалганиинь хоморһоно гэжэ һанагшаб. Холо ойро ябаагүй хадаа хэрэггүй юумэ олохоышьегүй байна. Мүнөө тэрэнэй хоолуур ябаха гэбэл, арга дүүрэн бии бшуу.

Юрэдөө, газетынмай хуудаһануудта шүүмжэлэл хомор байдаг. Хамаг юумэн хуу гуримтай болошоо, дутуу дунда юумэн огто үгы гэжэ хэлэхэ яашье болохогүй. Шүүмжэлэлтэй байхадаа, газетымай удха улам хурса болохо ёһотой. Энэ талаар Будамшуу ехэ үүргэ дүүргэхэ байгаа.



Ш. ЦЫРЕНОВ,
отделениин бухгалтер:

—Газетэ хадаа хамаг бүхы асуудалаар материалнуудые тунхаглажа байха эрилтэтэй. Улас түрын асуудал үргэнөөр харуулха гээшэ тон зүб. Тиихэ зуураа уншагшадые һонирхуулмаар жэжэ зүйлнүүдые баһал гаргалсажа байгааһаа, һайн гэлсэгшэбди. Мүнөө гарагай долоон бүхэндэ гарадаг «Толи» хуудаһан маанадай анхарал ехэ татадаг гээшэ. «Толи» гэжэ тон зүбөөр нэрлээ. Ямаршье юумэн толидол тоб байса харагдаха ёһотой ха юм.

Ульгэр, хошон хурса, шог зугаатай, энеэдэтэй юумэнүүдые уншахада һонин байдаг. Тиихэдэ эндэ тэндэ болоһон юрэ бусын ушарал, газар дороһоо гү даа, али нэгэ тээһээ тиимэ иимэ юумэн олдобо гээд мэдээсэһэн зүйл баһал хужарламаар байха. Юрэдөө, журналнууд дээрэ бэшэгдэдэг жэжэхэн, тон һонирхолтой юумэнүүдые түүбэрилжэ абаад, буряад уншагшадта дурадхаха хада болохол байха. Хүн бүгэдэ тиимэ зүйлнүүдые оложо уншаха аргагүй байдаг шуу.

Үшөө тиихэдэ газетэдэ барлагдадаг зурагууд тухай хэлэхэ байнам. Тиимэ хүн һайнаар хүдэлнэ, жэшээ харуулна гэжэ байгаад бэшэдэг. Теэд тэрэ хүнэй зураг байбал, харахада һонин.

Д-Д. ДАШИЦЫРЕНОВ,
отделениие эрхилэгшэ:

— Манай зарим нэгэшүүл «Буряад үнэн» хадаа «Правда Бурятии» дээрэ гараһан материалнуудые хуу оршуулаад гаргадаг шэнгеэр бododог. Тэрэ буруу ойлгоһон ябадал гээшэ. «Үнэнэй» материалнууд һонин байдаг. Жэнхэни буряад хэлээ баримталхаяа яһала оролдодог. Гэбэшье заримдаа ойлгогдохогүй үгэнүүд ушардаг. Теэд яахаб даа. Элдэб нютаг яряан байхал ёһотой юм бэзэ.

Бидэ редакцитай ехэ холбоотой байха ёһотойбди. Олооро «Буряад үнэн» захижа абахынь абаад; харин нютагайнгаа һонин тушаа өөһэд соонһоомнай бэшэдэг хүн үгы. Энэ муу. Дүршөөгүйл зон гээшэ бэзэбди. Арга бэдэрхэл ушартайбди.

Үшөөл һонин, баян үгэтэй, шүүмжэлэл хурсатай болгыт!

Иимэл эрилтэ Ааланай бэшэшье уншагшад редакциин үмэнэ табяа.

Б-Г. ДАШИБАЛДАНОВ,
тракторна бригадын бригадир:

— «Буряад үнэнэй» ажал хэрэг яһала һайн гээшэ. Энэл газетын ашаар бидэ үндэһэн буряад хэлэн дээрээ гүрэн түрэ соогоо, хари холын газарта болоҗо байһан һонинуудые уншан, ухаан бодолоо баяжуулдаг гээшэбди. Саашадаа газетын материалнууд улам хурса, үргэн дэлгэр, шогтой, хурса үгэтэй байг лэ гэжэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Тиихэдэ «Толиие» багахан үхибүүдэ хүрэтэрөө хүлеэжэ ябадаг. Энэ хуудаһаа үшөөл һайнаар гаргажа байгыт, бү таһалдуулыт гэхэ байнаб.

Ямаршье газарта олон янзын ниитын эмхинүүд бии байдаг. Жэшээлбэл, манда профсоюзай организаци гэжэ бии. Тэдэнэй хабаадалсаха, гар хүрэсэлдэхэ юумэниинь олон. Зүгөөр тэрэнэй ажал ябуулга тухай бэшэһэн материал «Буряад үнэндэ» хомор байдаг шуу. «Труд» гэжэ газетэ бии. Теэд тэрэниие хүн бүхэн абана бэшэ. Тэрэ мүртөө ород хэлэн дээрэ гарадаг. Тиимэһээ профсоюзай ажабайдал горитойгоор харуулдаг болыт.





ОЛИМПИИН НААДАНАЙ ЗУРГААДАХИ ҮДЭ[Р]

САППОРО. (ТАСС). Эндэ эхилһэн Олимпиин үбэлэй XI наадануудай зургаадахи үдэрые 20 километрэй зайда биатлонистнуудай хоорондо эхилхэ мүрысөөнһөө захалха байгаабди. Зүгөөр саһан ехээр орожо, сагаалса буудалган дээрэ хүшэр байдал тохёолдуулаа. Энээнһээ уламжалан, эдэнэрэй хоорондо үнгэргэгдэхэ мүрысөөн хойшолуулагдаһан байна.

Үдэрэй тэн багта һалхи шуурганай замхахада, слалом-гигантаар мүрысэдэг санашад хоорондоо урилдаха болоһон байгаа. Эдэнэр 1240 метрэй зайда 51 ворота гаталха, 357 метр үндэрые дабаха байһан. Һонирхолтой энэ мүрысөөндэ Швейцариин санашан Мари-Терез Надиг гэгшэ дахинаа шалгаржа, Олимпиин наадaнай хоёрдохи алтан медаль абаха болобо. Тэрэ зайгаа нэгэ минута 29,90 секунда соо гаталһан байна. Австриин мэдээжэ санашан Аннемар Прель (1.30,75) хоёрдохи хүн фиништэ ерэжэ, мүнгэн медальда хүртэбэ. Бронзо медальда Австриин нүгөөдэ спортсменка Вильтруд Дрексель гэгшэ хүртэбэ.

Манай ороной эрхим санашан, Москвагай Светлана Исакова 31-дэхи хүн фиништэ хүрэжэ ерээ.

Фигуристнуудай дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ дэлхэйн, Европын чемпион Ондрей Непела (Чехословаки) 502,7 очкотой түрүүлжэ ябана. Тэрэнэй удаа Францийн Патрик Пера — 484,4, манай Сергей Четверухин 476,5 очкотой болонхой.

Олимпиин наадaнда түрүүшынхеэ хабаадалсажа байһан Москвагай Владимир Ковалев, Ленинградай Юрий Овчинников гэгшэд найма, арбан табадахи һууринуудые мүнөө дээрээ эзэлнэ.

ХОККЕЙ. Энэ үдэр хоккеистнүүдэй олонхидынь амараа. «А» бүлэгтэ наададаг командануудай дунда нэгэ уулзалга үнгэргэгдөө. Эндэ Чехословакиин хоккеистнүүд Финляндиин командые 7:1 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна.

Финляндиин командада эрхим хамгаалагша Рантасила энэ [...] наадабагүй. Юуб гэхэдэ, [...] урда үдэрынь хүлөө эбэрһэн [...]гаа. Европын чемпионууд С[...] гай хоккеистнүүдтэ шүүгдэһ[...] удаа, наадаяа эмхи гуримтай [...] гохые оролдоһон байна. Мүрыс[...] тиимэшье хурдан, түргэ[...] эхилээшьегүй һаа, эндэ Че[...] спортсменүүд шүүжэ гараба. [...] та, Черны. Глинка, И. Холик. [...] Холик, Мартинец хамгаала[...] Поспишил, Финляндиин Яри [...] шэд нэжээд шайба сохижо ор[...] һан байна.

«А» бүлэгэй хоккеистнүү[...] дунда 15-һаа долоон уулза[...] үнгэргэгдөөд ябана. Гурбан [...] данай удаа Чехословакиин [...] луулагдамал команда 4 очко[...] түрүүлжэ ябана. Хоёр-хоёр [...] данай удаа СССР-эй, Швец[...] команданууд гурба-гурбан очко[...] болонхой. Америкын, Финлянди[...] команданууд хоёр-хоёр очко [...] һан. Польшын хоккеистнүүд [...] уулзалгадаа шүүгдөөд ябана.

Мүрысөөнэй зургаадахи [...] Макоманаи гэжэ спортын ордо[...] фигуристнууд Олимпиин наада[...] программын ёһоор. хоёр-хоёрoo[...] хоорондоо мүрысэбэ.

Дэлхэйн, Европын чемпион[...] Ирина Роднина Алексей Ула[...] хоёрой мүрысөөнэй талмай [...] гараад дохижо байхыень [...] һан стадиондо сугларагшад [...] рьемэ альга ташалгаар угт[...] Хэдэхэн минутын туршада на[...] һан эдэ хоёр судьянарай ехэ [...] нэлтэдэ хүртэжэ, Олимпиин [...] данай чемпионууд гэһэн [...] зэргэдэ хүртэбэ. Хоёрдохи [...] рие Ленинградай Людмила См[...] нова Андрей Сурайкин, гурб[...] хиие ГДР-эй Мануэл Гросс, [...] Кагельман гэгшэд эзэлжэ, м[...] гэн. бронзо медальнуудта хүрт[...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Олимпиин [...] данай чемпионууд Ирина Род[...] на, Алексей Уланов, мүн тэдэ[...] тренер Станислав Жук гэг[...] харуулагдана.

ТАСС-ай фотохроник[а].

ШАТАРАЙ ХЮЛГЭ ДЭЭРЭ ШАНГА ТУЛАЛДААН БОЛОБО

«Спартак» бүлгэмэй байшан соо шатараар нэгэ үдэрэй наадан үнгэргэгдэбэ. Нааданда хабаадагшадай дунда эгээл үндэр наһатай гэхэдэ, урдандаа республикын түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ таһалгаряагүй хабаадалсажа ябаһан, мүнөө 74 наһатай Бадмацыбик Цыденов, эгээл залуу наһатанай—50-тай Семен Тарасов байба.

Өөр хоорондын дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн нааданда Бадмацыбик Цыденов бүхы уулзалгануудаа шадамаһ бэрхээр үнгэргэжэ, түрүү һуури эзэлбэ. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые Ванданов, Клементьев гэгшэд эзэлээ. Түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн эдэнэртэ «Спартак» бүлгэмэй грамота, бэлэгүүд барюулагдаба.

Команданууд сооһоо хэлхээ холбооной управлениин шатаршад эрхимлэжэ, мүн лэ шанда хүртэһэн байна.

«Спартак» бүлгэмэй шатаршадай дунда командаараа түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эхилбэ. Тус мүрысөөндэ Улаан-Үдэ хотын предприяти, эмхи зургаануудай найман команда хабаадалсана.

Мүнөөдөө эдэнэрэй хоорондо гурбан наадан үнгэргэгдөөд байна. Эндэ коммунальна ажахын. медигүүдэй команданууд тус тустаа 11—11 очкотой түрүүлжэ ябана. Гурбадахи һуурие хэлхээ холбооной управлениин шатаршад эзэлнэ. Эдэнэр хоёр уулзалгаһаа 9 очкотой болонхой. Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай шатаршадай команда найман очкотой, дүрбэдэхи һуури эзэлжэ ябана.

ХҮРШЭНЭРЭЙ ҺОНИН

Делегадаар һунгагдаба

Шэтын профсоюзуудай областной соведэй XI конференци боложо, Агын округой больницын врач Цырендулма Номогоновна Номогонова СССР-эй профсоюзуудай съездын делегадаар һунгагдаба. Цырендулма Номогонова 35 жэлэй турша соо арадай элүүр энхые сахилгада ажаллана. Энэ үе соо хэдэн зуугаад хүнүүдые эмшэлжэ, олоной баяр баясхаланда хүртэһэн байха. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада нүхэр Номогонова округой элүүрые хамгаалгын эмхинүүдэй медсестранүүдай соведэй хүдэлмэри хүтэлбэрилнэ.

Ветерануудай клуб

Хара-Шэбэр тосхондо ветерануудай клуб байгуулагдаба. Клубай совет 9 хүнһөө бүридэнэ. Тэдэнэй тоодо дайнай ба ажалай ветерануд, эндэхи Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүшүүл оролсоно.

Клубай Соведэй түрүүшын заседани боложо, тэрэнэй түрүүлэгшээр Бальжинима Мажиевич Мажиев һунгагдаба. Энэ нүхэр гуша гаран жэл соо эндэхи колхозой түрүүлэгшээр хүдэлнэ. Соведэй гэшүүдээр Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаһан, мүнөө эндэхи больницын главна врач, Ленинэй орденой кавалер Нина Федосеевна Балданова, колхозой үнинэй хонишон Гундо-Самбу Эрдынеев, 40-өөд онуудай комсомолец Цыденжап Намдаков болон бусад оролсобо.

Совет арадай революционно, дайшалхы ба ажалай алдар солын жэшээ дээрэ залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ зорилго шэнээр [...]лагдаһан клубай урда табигдана.

Эхэнэрнүүдэй үдэшэ

Дульдарга тосхоной соёлой байшанда эхэнэрнүүдэй үдэшэ һа[...] үнгэргэгдэбэ. Тэрэниие районой эхэнэрнүүдэй [...] эмхидхэһэн байна. «Гэр бүлэ ба гэрлэлгэ тухай шэнэ Хуули» т[...] хүүгэдэй саадые даагша А. Герасимовагай элидхэлые эндэ су[...]рагшад ехэтэ һонирхон шагнаба.

Ажалай һуудал байдалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай ате[...] даагша М. Леонтьева 1972 оной моодо тухай хөөрэжэ, сугларагш[...] һонирхуулаа.

Жолоошодой үдэр

Хүнхэрэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо автомашинын жолоош[...] үдэр болобо. Тэндэ 1971 оной социалис мүрысөөнэй дүнгүүд со[...]логдожо, саашанхи зорилгонууд тодорхойлогдобо.

Жолоошон Н. И. Азарнин социалис мүрысөөндэ эрхим[...] ВДНХ-да ошохо түлөөһэгүй путевкоор шагнагдаа. Хоёрдохи, гу[...]дахи һууринуудта Саманда Санданов, Баясхалан Лхамадиев гэ[...]гараа. Түгэсхэлдэнь хатар наадан эмхидхэгдэбэ.

«Агын үнэн» газетэһээ абта[...]

Шэтын область.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО

ИЛАЛТА ТУЙЛАТАРАА ТЭМСЭХЭЭР ШИИДЭНХЭЙ

ЛОНДОН. (ТАСС). Хоёр һара соо буһалгаалжа байгаа Англиин 300 мянган шахтернуудай эсэргүүсэлтые дараха һэдэлгэ гарган, полициинхид хэһээлгын хэмжээнүүдые абана. Бирмингемэй нүүрһэнэй хүреэлэн зогсоһон шахтёрнуудтай тэмсэхын тула полициин хэдэн зуугаад сагдаанар эльгээгдээ. Тэдэнэр хара хүсэ хэрэглэн, 20 гаран хүниие барижа тушааһан байна. Городой хэдэн зуун барилгашад, автомобилиин заводуудай хүдэлмэришэд болон студентнэр полициин хэһээлгэ мүрдэлгэдэ эсэргүүсэн, шахтернуудтай хамта тэмсэнэ.

Нүүрһэ абаашахаяа ерэһэн грузовигуудые склад худар табихагүйн тула хүнүүд машинануудай урда олоороо хэбтэжэ, бэеэрээ хаалта хэнэ.

Февралиин 8-най үглөөгүүр Англиин бусад городуудай хэдэн зуун шахтернууд Бирмингем худар субажа эхилээ. Эдэнэр нүүрһэнэй складые хүреэлэн зогсоһон нүхэдтэеэ нэгэдэхын тула ерэһэн байна.

«Хэрзэгы шэрүүн хэмжээнүүдэй туһаламжаар шахтернуудай зориг хухалхабди гэжэ һанабал, правительство ехээр эндүүрнэ» гэжэ горнягуудай национальна профсоюзай түрүүлэгшэ Джо Гормли февралиин 7-до Манчестер хотодо болоһон митинг дээрэ мэдүүлбэ.

ЗОНХИЛОЛГЫН ПОЛИТИКА

ЛОНДОН. (ТАСС). Энэ арал дээрэхи сэрэгэй баазануудаа үлөөхэ гэжэ НАТО-гой бусад оронуудай зүгһөө дэмжэлгэтэй һэдэлгэ гаргаһан Англиин хашалтада мэдэлээ үгэхэеэ Мальтын правительство арсаба.

Лондоной хэблэлэй мэдээсэлнүүдһээ харахада, Мальтын премьер-министр Д. Минтофф, Англиин оборонын министр лорд Каррингтоной хэһэн хэлсээнүүдэй түрүүшын үдэр ямаршье үрэгүйгөөр дүүрээ. «Хэлсээнһээ ямаршье үрэ гараагүй», — гэжэ уулзалгын һүүлээр лорд Каррингтон мэдүүлбэ.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

АФИНА. (ТАСС). Афинын засагаархид ороной демократууд ба фашизмда эсэргүүсэгшэдые мүрдэжэ хэһээжэ үргэлжэлһөөр. «Нюуса коммунис эмхиин» дүрбэн гэшүүниие хэһээхэ ээлжээтэ сүүд Афинын трибуналда боложо эхилээ. Эдэ патриодууд «нюуса литература тараагаа» гэжэ гэмнэгдэнэ.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Холбоото Штадууд Грециин Пирей гэжэ портдо американ зургаадахи флодой саг үргэлжын бааза байгуулха тухай асуудалаар Грециин правительстватай хэлсээ баталанхай гэжэ США-гай гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ лаблан батална. Хэдэн үдэрэй урда тээ баталагдаһан энэ хэлсээн баазын харьяата газар дээрэ Америкын корабльнуудай экипажуудые, Америкын сэрэгэй морягуудай бүлэнэрэй 3500 гэшүүдые байлгахаар хараална.

БОНН. (ТАСС). ХСС гэдэг баварска хархис партиин түрүүлэгшэ Штраус социалис гүрэнүүдтэй ФРГ-гэй харилсаа заһаруулан һайжаруулха ябадал таһалдуулха гэжэ оролдон, реваншис эмхинүүдтэй холбоо барисаа байгуулна. «Зүүн Пруссиин немецүүдэй нэгэдэл» гэжэ хархис эмхиин удамаршадтай Штраус һая Мюнхендэ уулзаһан байна.

Ольстерой полициин мүрдэлгэ

ЛОНДОН. (ТАСС). Ольстерой полици Хойто Ирландиин Ньюри хотодо граждан эрхын түлөө хүдэлөөнэй ехэ жагсаал эмхидхэһэн 26 хүн тушаа сүүдэй хэрэг үүдхэн зууршалба.

ХИТАДТАХИ ОРШОН БАЙДАЛ БА ПЕКИНЭЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ ЖАРАТА ААШАНУУД

Пекинэй дээдэ тушаалтадай дунда болоһон һаяын хёмороон маоистнуудай хүтэлбэриин дотороо һуларһые, тогтууригүй болоһые, орон доторнь шахардуу байдалай тохёолдоһоор байһые харуулаа. Энээниие «Мао Цзэ-дунай хараа бодолой ээлжээтэ илалта» шэнгеэр Хитадай хэблэл харуулна. Тиихэтээ хамта, маоизмын үзэл бодолые парти дотор саашадаа нэбтэрүүлхэ шухала гээд тусхайлан тэмдэглэнэ.

Бүлэгүүд хоорондын тэмсэлһээ уламжалан юун болоноб гэхэдэ, гурбахан жэлэй урда тээ, КПК-гай IX съезд дээрэ бүридүүлэгдэһэн КПК-гай ЦК-гай политбюрогой 21 гэшүүнһээ мүнөө политическэ тушаал зэргэдэ оройдоо долоо — найманһаа олон бэшэ хүн үлэнхэй. Пекинһээ абтаһан мэдээнүүдые үндэһэ болгон, гадаадын хэблэл һаяхан иигэжэ бэшээ һэн: КПК-гай ЦК-гай политбюрогой гэшүүдэй зургаанһаа үсөөн бэшэнь хорото үгэсэлгэдэ оролсоо гэжэ гэмнэгдэнхэй. 1966 ондо арба нэгэн хүнһөө, КПК-гай IX съездһээ хойшо табан хүнһөө бүридүүлэн һунгагдаһан политбюрогой саг үргэлжын комитедтэ мүнөө үнэндөө хоёрхон лэ хүн — Мао Цзэ-дун, Чжоу Энь-лай үлэнги.

Хэблэлэй мэдээсэлнүүдһээ тухайлхада, хоорондын тэмсэлэй ээлжээтэ шатада илажа гараһан Мао Цзэ-дунай бүлэг тэдэнэй тала баригшадһаа бүридүүлэн, хүтэлбэрилхы звено дахинаа «һэльбэн эмхидхэхэ» һэдэлгэ гаргана. Ондоошье «шэнэ зүйлнүүд» бии: Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй дэргэдэ «Линь бяогой хэрэг мүрдэхэ тусхай бүлэг» бии болгогдоод, «хара списогүүдые» табиха, олоной шэнэ сэбэрлэлгэнүүдые хэхэ тэрээндэ үүргэ даалгагданхай. «Линь бяогой тон хүндэ арбан гэмтэ ябадал» тухай тэрэ бүлэгэй бэлдэһэн документ тараагдана. «Сэрэгэй урбалта эмхидхэхэ, хорото бүлэгүүдые бии болгохо, урбагшадтай холбоо барисаа байгуулха һэдэлгэ хээ» гэхэ мэтэ ба бусад гэмтэ ябадал гаргаа гэжэ Мао Цзэ-дунай үсэгэлдэрэй «уг залгамжалагша» гэмнэгдэнэ.

«Хэрэггүй этэгээдые холодхон зайсуулха» уряатай ехэ сэбэрлэлгын долгин Пекинһээ эхилээд, ондоо хото городууд ба провинцинуудта таража байнхай. Тэдэ сэбэрлэлгэнүүдэй элдэб түхэл маягуудтайгаар үнгэргэгдэжэ байһан тухайда Хитадай хэблэл мэдээсэнэ. Жэшээлэн хэлэбэл, тиимэ сэбэрлэлгэнүүд Шанхайда — «Засагай зургаануудые дэмжэлгын» компани шэнгеэр, Тяньцзиньда — «Буржуазна хорото үгэсэлгэшэдтэ эсэргүү тэмсэлэй» уряа доро, Нанкинда — «Дайсан харша үзэл бодолой хорото нүлөөе эрид шууд усадхаха шухала болоо» гэһэн хэбэртэйгээр үнгэргэгдэнэ. Иимэ сэбэрлэлгэнүүдые хэжэ байһанаа зүбтүүлхын тула «Хунци» журнал иигэжэ тунхаглаа: КПК-гай сэбэр байлгань — юрэнхы ойлгомжо, харин сэбэр бэшэ байха гэээшэ ёһотойл ойлгомжо болоно» гээд, орон дотороо «соёлой хубисхал» дахин хэхые уряалба.

Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдтэ дүтэ байдаг, ушар байдалыень һайн мэдэхэ бүлэгүүд иигэжэ баталан хэлэнэ: «Сэбэрлэлгэнүүдтэ» дайрагдахаһаа түбэгшөөдэг хүнүүдэй олониинь орон нютагһаа нюусаар гаража ошохо һэдэлгэ гаргана. Жэшээлхэдэ, гадаадын агентствэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, КНР-эй засагаархид сентябриин һүүл багта хилэ дабажа, Гонконго ошохо һанаашалга гаргаһан 20 «дээдэ тушаалтай офицерые» барижа тушааһан юм. Тэрээнһээ хожомшог, октябрь һара соо үшөө нэгэ бүлэг мэдээжэ сэрэгэйхид хилын саана зугадаха һэдэлгэ гаргаа гээд гэмнэгдэһэн байна. Баригдан тушаагдагшад тэрэ дары трибуналнуудай урда зогсожо, ехэнхидээ саазалан алагдахаар сүүдлүүлдэг. Тиимэ саазалалганууд ороной хэдэ хэдэн городуудта бэелүүлэгдээ гэһэн мэдээсэлнүүд бии.

Олоной сэбэрлэлгэнүүдэй ба хиналтада абалгын урда тээ Совет орондо эсэргүү ябуулга эмхидхэгдэнэ. Маогой бүлэгэй хэрэглэдэг онол аргые таан мэдэхэнь түбэгтэй бэшэ юм: орон доторнь дотоодын бэрхэшээлнүүдэй тохёолдомсоор, хүтэлбэрилэгшэдэй дунда арсалдаанай гарамсаар, Совет орондо харша номнолой долгин тэрэ дары шэнэ хүсэтэйгөөр эбхэрдэг байна.

«Жэньминь жибао», «Цзэфанцзюнь бао» газетэнүүдтэ, «Хунци» журналда тунхаглагдаһан, «Бүри ехэ илалтануудые туйлахаар эмхидэн жагсагты» гэһэн шэнэ жэлэй редакционно статьяе зүбшэлэн шудалалгада зорюулагдаһан олоной суглаанууд мүнөө Хитадта хаа хаанагүй боложо байна. Тэрэ статья доторнь Советскэ Союз тушаа, бусад социалис оронууд тушаа бүдүүлиг хардалга гүрдэлгэнүүд бии. Тобшолон хэлэбэл, Совет орондо харша бүлэгэй гол үүргэ дүүргэдэг Пекиндэхи мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэд соёлой хубисхалай үедэ бүридэн бии болоһон юм. Тэдэнэр мүнөө дай жүрөөдэлгын оршон байдал орон доторoo дахин бии болгохо, тиигэһэнэй үндэһөөр социальна ба экономическа бэрхэтэй асуудалнуудһаа арад зоной анхарал һамааруулан зайсуулха гэһэн һэдэлгэ гаргана.

Гэхэтэй хамта Хитадта ябуулагдадаг байһан, Америкэдэ эсэргүү номнолой империализмда харша удхань улам улам зайсуулагдажа байнхай. Хараалагдаһан программын ёһоор, февраль һара соо США-гай президентын ошохо Пекиндэ, Шанхайда, Тянь-цзиньдэ — хаа хаанагүй «һэльбэн һэргээхэ шухала ябуулганууд» хэгдэнэ, гэрнүүдэй ханануудта бэшэгдэһэн, империализмда эсэргүү уряанууд ба лозунгнууд ханамжатай наринаар будагдана, Америкэдэ эсэргүү удхатай карикатуранууд арилгагдана, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдые дэмжэхэ уряануудтай плакадууд үгы хэгдэнэ гэжэ Америкын хэблэл бэшэнэ.

«Империалистнууд СССР-тэй тэмсэхэ, коммунистнуудтай тэмсэхэ һанаатай. Тэдээнтэй холбоо барисаа байгуулбал, хойшоо дайгаар орохо эрилтэ табиха, тиигээд шинии революциһаа юуншье үлэхэгүй. Тиимэһээ ушар байдал тон эли тодо болоно: Росситай холбоо барисаанай политика баримталаагүй һаа, социалис гүрэнтэй холбоо барисаа хээгүй һаа, империалистнуудтай холбоо барисаанай политика зайлашагүй баримталха, империализмтай холбоо барисаа зайлашагүй хэхэ болоно» гэжэ Мао Цзэ-дун нэгэтэ хэлэһэн юм.

Һанажа ябадаг юумэеэ хэлэжэрхиһэн байгаал даа. Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд Маогой политическэ хараа бодолой гүнзэгы, хурса зүришэлдөөнтэй ушараад байхадаа, Совет орондо харша, коммунизмда харша замаар дам саашаа дабшана.

(ТАСС).

ЭЛЛСБЕРГДЭ ШАН ҮГЭХЭНЬ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Рэнд корпорейшн» гэжэ научна шэнжэлэлгын зургаанай консультант байһан, Индохитад тушаа США-гай баримталан бэелүүлдэг политикые элиһэлхэ правительственна документнүүдые хэблэлдэ тунхаглахын тула зоримгойгоор дамжуулһан Дэниел Эллсберг гэгшэдэ патриотическа ябуулгынь түлөө национальна шан олгохо гэжэ «Вьетнам тушаа американ политикые шэнжэлдэг юристнүүдэй комитет» шиидхэбэ.

Д. Эллсбергые шагнаха тухай тус комитедэй нэгэ һаналтайгаар баталан абаһан шиидхэбэри дотор иигэжэ тэмдэглэгдэнэ гэбэл, засагай зүгһөө сүүдэй мүрдэлгэдэ ороһон залуу эрдэмтын эрэлхэг зоригто ябадал дээдэ зэргын патриотизмын гэршэ жэшээ болоно, американ арадай аша туһада харюусана.

ПРАВДА-БУРЯТ[ИИ]

Нэгэдэхи хуудаһанда. «[...] һургуулинуудай гол хүсэ[...] түрүү бэшэг. КПСС-эй [...] Хонишодой ажал [...] тухай хөөрэһэн матери[...] ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэ[...]

Хоёрдохи хуудаһанда. [...] лэдбэриин аша үрэ ехэт[...] хын түлөө — тематическ[...] даһан.

Гурбадахи хуудаһанда. [...] маалагшадай эбтэй эет[...] лектив байгуулха» — [...] шеевэй, Б. Доржиевай [...] АПН-эй материалнууд. [...] саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. [...] тын һонинууд. Соносхол[...]

ЭНХИР КРАН

«ОРБИТЫН» ПРОГРА[ММА]
14.00 — дамжуулгын прогр[...] 14.05 — һурагшадта [...]лагдаһан дамжуулга. 14[...] орон доторхи һонин. 15[...] Олон миллион арадуу[...] нинскэ университет. 16[...] «Олимпиин үбэлэй XI [...] нууд дээрэ» гэһэн дамж[...]

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУ[ЛНА]
17.30 — телепанорама. [...] — «Хүдөөгэй галнууд» [...] тележурнал. 18.40 — [...] Сибирь» гэһэн кинож[...] 18.50 — «Мэргэжэлтэд [...] хана» гэһэн дамжуулга.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ[В]

Манай адрес, телефону[уд]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 5[...] приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактор[а —] 82-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 6[...] отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 6[...] 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленност[и и] строительства — 61-35, советского строительства и быта — 6[...] культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, [ин]формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, маш[инописное] бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-03397. Заказ № [...]